Ազգ Azg

16 ՄԱՐՏ 2007 ՈՒՐԲԱԹ 48 (3700)

Իրան-Հայաստան գազատարի բացումը մարտի 19-ին

2006 թ. դեկտեմբերի վերջին տեղի ունենալիք Իրան-Հայաստան գազատարի բացման հանդիսավոր արարողությունը նախատեսված է 2007 թ. մարտի 19-ին՝ երկու կողմերի նախագահներ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Մահմուդ Ահմադինեժադի մասնակցությամբ: Ենթադրվում է նոր էներգետիկ նախագծի իրագործման համաձայնագրի ստորագրություն:

Փոթի-Կովկաս լաստանավը կգործի ապրիլի 5-ից

Փոթի-Կովկաս լաստանավի կանոնավոր երթեւեկությունը պետք է սկսվեր երեկ, սակայն Կովկաս նավահանգստում լաստանավի ընդունման եւ բեռների տեսակների առնչությամբ վերջնական համաձայնության բացակայության պատճառով բացումը հետաձգվել է մինչեւ ապրիլի 5-ը:

Այս ընտրությունները ավելի կարեւոր են, քան Հայաստանին տրվող մի քանի տասնյակ մլն դոլարի տալ-չտալու խնդիրն է

Համոզված է ԱԺ նախագահի Տիգրան Թորոսյանը

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Պաշտոնական նախընտրական քարոզչությունը սկսվում է ապրիլի 8-ին, սակայն Երեւանն արդեն ողողվել է գովազդային վահանակներով, մասնավորապես աչքի առաջ են ՀՀԿ-ի եւ «Բարգավաճ Հայաստանի» վահանակները, Գագիկ Ծառուկյանի պատկերով պաստառները. արդյոք դա օրենքի խախտում չէ՞: Բացի այդ՝ ընդդիմադիր որեւէ գործչի գովազդային պաստառ չկա: Այսպիսի հարց ուղղեցին լրագրողները «Ուրբաթ» ակումբի երեկվա հյուր, Ազգային ժողովի նախագահ, ՀՀԿ-ական **Տիգրան Թորոսյանին**: Վերջինս անկեղծորեն խոստովանեց, որ ուշադիր չի եղել եւ չի նկատել այդ վահանակները ու խոստացավ ակումբից վերադառնալիս ուշադրություն դարձնել, միաժամանակ համաձայնելով լրագրողի ասածի հետ, որ առաջ ընկած նախընտրական քարոզչությունը սխալ

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

է: Ընդդիմադիրների մասով էլ ասաց, թե պարոն Ծառուկյանն իշխանության մաս չի կազմում, այնպես որ բաժանումը ընդդիմադիրի եւ ոչ ընդդիմադիրի՝ ճիշտ չէ: Ընդհանրապես՝ չգիտեմ, թե ինչն էր հանդիպման թեման, բայց լրագրողները գերակշիռ մասով այն տարան ընտրությունների առվով:

Տես էջ 3

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ցեղասպանության բանաձեւը ներկայացվեց ԱՄՆ Սենատում, չընդունվեց Իսրայելի խորհրդարանում

Իսրայելի խորհրդարանը՝ Քնեսեթը չընդունեց հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող բանաձեւը, որին 120 պատգամավորից կողմ քվեարկեց 12-ը: Բայց քանի որ դահլիճում ներկա էր միայն 27 խորհրդարանական, ապա բավարար էր եւս երկու ձայն՝ ներկաների մեծամասնությամբ փաստաթուղթն ընդունելու համար:

Միեւնույն ժամանակ երեկ Միացյալ Նահանգների Սենատում վերջապես ներկայացվեց Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի նախագիծը՝ Ռիչարդ Դարբինի եւ Ջոն Էնսայնի նախաձեռնությամբ: Հիշեցնենք, որ նախորդ Կոնգրեսում բանաձեւը ներկայացվել էր, սակայն անարդյունք:

Ռիչ Գոլման. «Հոլոքոստը տեղի է ունեցել Հայոց ցեղասպանության չճանաչման պատճառով»

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Սինոփսիս» ընկերության փոխնախագահ, «Սինոփսիս Արմենիա» ՓԲԸ նախագահ Ռիչ Գոլմանն այսօր ծաղկեպսակ դրեց հրեա ժողովրդի Հոլոքոստի եւ Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշարձանին:

«Հոլոքոստը տեղի է ունեցել Հայոց ցեղասպանության չճանաչման պատճառով: Հայ եւ հրեա ժողովուրդները ունեցան ընդհանուր դժբախտություն 20-րդ դարում, եւ իրենց գոյատեւման պայքարը պետք է կարողանան մղել միասին», ասաց Ռ. Գոլմանը: Նրա խոսքերով՝ կարեւոր է այս ամենը փոխանցելը նաեւ գալիք սերունդներին, որպեսզի նրանք երբեք չմոռանան այն չարիքը, որ պատահեց երկու ժողովուրդների հետ, որպեսզի դա երբեք չկրկնվի: «Ես հպարտ եմ այսօր գտնվելու այստեղ՝ հայ ժողովրդի կողքին», ավելացրեց Ռ. Գոլմանը:

Նշենք, որ Ռ. Գոլմանն առաջին գործարարն է, որը ծառ է տնկել (մարտի 11-ին) Ծիծեռնակաբերդում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Արզնիի» արտադրանքն արգելվեց Կանադայում. Կովկասից եկող ջուրը ցա՞տ է

«Արզնիի» արտադրած «Արքենի» հանքային ջուրն, «Ազատություն» ռադիոկայանի տեղեկացմամբ, արգելվել է Կանադայում: Կանադայի սննդի տեսչության գործակալությունը տեղեկացրել է սպառողներին, թե այդ հանքային ջուրը մկնդեղ է պարունակում: Ավելի վաղ Կանադայում արգելվել է «Ջերմուկի» վաճառքը: Հիշեցնենք, որ օրերս նմանօրինակ պատմություն տեղի ունեցավ՝ կապված «Ջերմուկի» վաճառքի հետ ԱՄՆ-ի եւ Հոնկոնգի շուկաներում: Հիշեցնենք, որ մոտ երկու տարի առաջ Գերմանիայում եւս հայկական հանքային ջրի վաճառքն արգելվեց: Այն ժամանակ խնդիրը կապվեց Բորիս Բերեզովսկու անվան հետ, որը չճշտված տեղեկությունների համաձայն, տապալել է «Բորժոմի» հանքային ջրի սպառումը Եվրոպայում:

«Աղբեջան» մակագրությամբ գորգ Առնոլդ Շվարցենեգերին

Ադրբեջանի սպորտային ֆեդերացիաներից մեկի նախագահ Ալադին Ալիեւն Օհայո նահանգում տեղի ունեցած «Առնոլդ կլաս» 19-րդ փառատոնի շրջանակներում հանդիպել է Կալիֆոռնիայի նահանգապետ Առնոլդ Շվարցենեգերին, վերջինիս նվիրելով «Աղբեջան» մակագրությամբ գորգ: Ալիեւի տպավորությամբ, Շվարցենեգերը պատկերացում անգամ չի ունեցել Ադրբեջանի մասին: Մինչդեռ Ալիեւը նահանգապետի հետ 7 րոպե տեւողությամբ զրույցի ընթացքում, իր իսկ խոսքերով, հասցրել է պատմել իր երկրի եւ «հայերի ագրեսիայի մասին»:

Խափանումների դեպքում այլընտրանքը www.azgdaily.eu-ն է

Արդեն երրորդ օրն է տեխնիկական վթարի պատճառով խափանվել են մի շարք կայքէջերի աշխատանքները, այդ թվում՝ **«Ազգ»** օրաթերթի: Որոշ պահերի Հայաստանի քաղաքացիների համար ընդհանրապես անջատվել է մեր թերթի կայքէջը, բայց, մեր տվյալներով, համապատասխան ընկերությունները անհրաժեշտ ծավալի աշխատանքներ են կատարում խնդիրները հաղթահարելու համար: Ամեն դեպքում տեղեկացնենք, որ մեր ընթերցողները կարող են օգտվել գայսօր անխափան գործող www.azgdaily.eu կայքէջից: Ի դեպ, **«Ազգի»** ընթերցողները դժգոհում էին freenet.am-ի աշխատանքից: Ինչպես **«Ազգին»** տեղեկացրեց հիշյալ կայքէջը վարող «Ինտերնետ միություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ **Իգոր Մկրտումյանը**, ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի շրջանակներից freenet.am-ը փոխանցվել է «Ինտերնետ միությանը», մի քանի օր առաջ բոլոր անհրաժեշտ սարքավորումները տեղափոխվել են ակադեմիայի շենք՝ կարգավորման աշխատանքների իրականացման համար: Մկրտումյանի խոսքերով, ՄԱԿ ԶԾ-ն թերեւս պետք է տեղեկացներ իր բաժանորդներին խափանումների մասին, ինչը չի արվել: ՀԿ նախագահի ներկայացմամբ, թերեւս, այսօր կայքէջի աշխատանքը վերականգնվի:

Հայաստանի մշակույթի նախարարը հրավիրվել է Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու բացմանը

Մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը երեկ տեղեկացրեց, որ 3-4 օր առաջ ինքը Թուրքիայի մշակույթի նախարարից հրավեր է ստացել մասնակցելու Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու բացման արարողությանը, որը տեղի կունենա մարտի 29-ին: Թե ովքե՞ր կլինեն հայկական պատվիրակության կազմում, ինչպե՞ս նրանք կգնան Թուրքիա եւ տեխնիկական բնույթի մի շարք այլ հարցերին նախարարը խոստացավ պատասխանել ավելի ուշ: Նա նաեւ այն կարծիքը հայտնեց, որ առիթը օգտագործելով եկեղեցու բացման արարողության ժամանակ, թուրքական կողմի հետ «մի շարք հարցերի շուրջ կամաց-կամաց» քննարկումներ կսկսեն:

Կտեղադրվի՞ եկեղեցու խաչը հարցին պատասխանելով Հասմիկ Պողոսյանը հայտնեց, որ այդ հարցի շուրջը փոխնախարար Գագիկ Գյուրջյանն այժմ բանակցություններ է վարում եւ հույս հայտնեց, որ դրանք հաջող ավարտ կունենան:

ԲՈՂՈՔՈՒՄ ԵՆ «ՕՏԱՐՄԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ» ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ

Գայլերն ու գառները

ԿԱՐԻՆԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

Երեկ կառավարության շենքի մոտ հավաքվել էին Հյուսիսային պողոտայի, Բուզանդի, Ֆիրդուսի, Խանջյան փողոցների բնակիչները: Նրանք կառավարությունից պահանջում էին կասեցնել իրենց սեփականությունից զրկելու անօրինական գործողությունները՝ մինչեւ Սահմանադրական դատարանի վճիռը:

Կառավարության հայտնի 108-Ն որոշմամբ Երեւան քաղաքի կենտրոնի որոշ տարածքներում բացառիկ՝ գերակա հանրային շահ է ճանաչվել՝ դրանից բխող բոլոր գործողություններով:

Ինչպես հայտնի է, Ազգային ժողովի 27 պատգամավորների ստորագրությամբ «Հասարակության եւ պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» օրենքի մի շարք դրույթներ վիճարկվում են Սահմանադրական դատարանում: Թեեւ հայցը դատարան ներկայացվել է դեռ 2 ամիս առաջ, սակայն դատի օրը նշանակված է մայիսի 4-ը՝ ԱԺ ընտրություններից ընդամենը 8 օր առաջ: Իսկ մինչ այդ՝ հիմնականում առանց մրցույթի եւ աճուրդի այդ տարածքներին «տեր դարձած» կազմակերպությունները իրենց անօրինական գործողություններն են շարունակում:

Ցույցի մասնակիցների պահանջներից մեկն էլ այն էր, որ բնակիչները չեն ցանկանում պայմանագիր կնքել անհայտ ծագում ունեցող կազմակերպությունների հետ՝ առանց պետական որեւէ մարմնի միջամտության, ավելի ճիշտ երրորդ կողմի, որը պետք է լինի անպայման պետական որեւէ օղակ: Ֆիրդուսի բնակիչները, իրենց հերթին, պահանջում էին թույլ տալ իրենց սեփականացնելու տասնյակ տարիներ իրենց պատկանող, բայց պետական կադաստրում չգրանցված իրենց ունեցվածքը: «Եթե Կոնդին եւ Կոզեռնին թույլ եք տվել սեփականացնել, մեզ ինչո՞ւ թույլ չեք տալիս, չէ՞ որ օրենքի առջեւ բոլորը հավասար են: Մեր մեղքով չէ, որ մինչեւ հիմա թույլ չեք տվել, արդեն քանի տարի է դիմում ենք, մերժում եք, ասելով, թե օտարման գոտի է», ասում էին նրանք:

Տես էջ 3

Երեւանի էլիտար շենքերը մշտական բնակիչներ չեն ունենա

Խորհրդարանում էկոլոգիայով զբաղվող անգամ մի պատգամավոր չկա

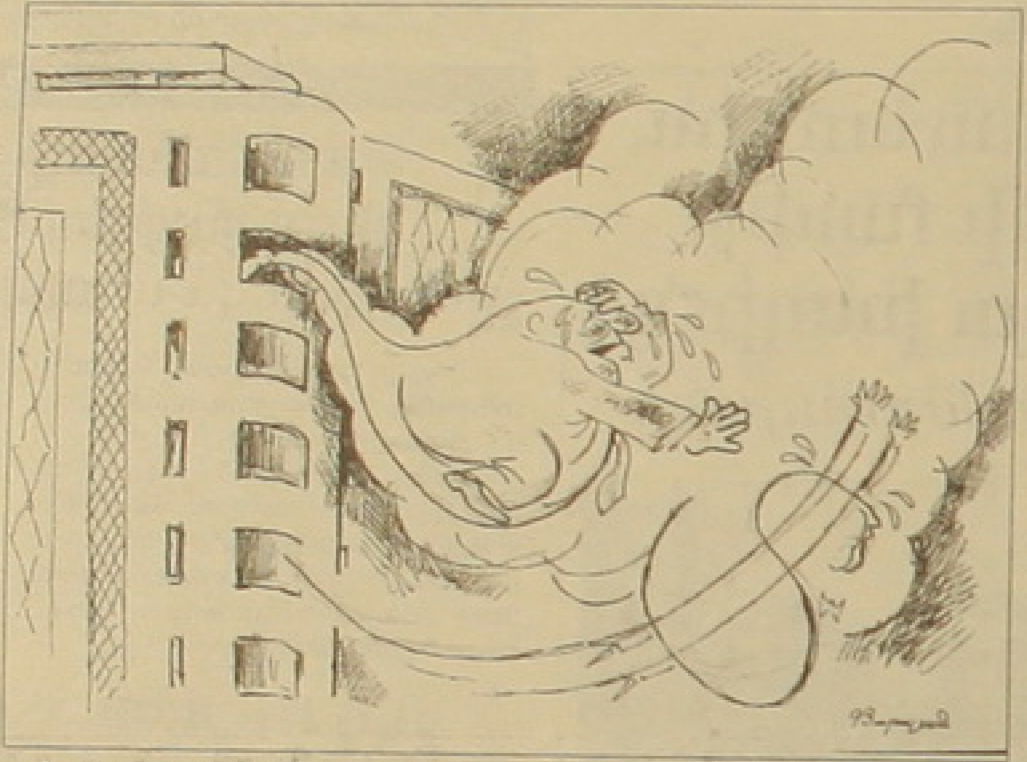

Երեկ Մամուլի ազգային ակումբում բնապահպանական տարբեր կազմակերպությունների ներկայացուցիչները ԱԺ պատգամավոր **Թաթուլ Մանասերյանի** հետ սովորական հերթական ահազանգն էին հնչեցնում բնապահպանական աղետալի վիճակի մասին: Քննարկման տրամաբանությունից եթե դատենք, Հայաստանում ոչ միայն բնապահպանական անհուսալի վիճակ է առաջացել, այլեւ հուսահատեցնող է դրանց լուծմանը կոչված իշխանությունների վերաբերմունքն այս խնդիրների հանդեպ: Բավական է ասել, որ խորհրդարանում էկոլոգիական հարցերով լրջորեն կամ գոնե (ժամանակ առ ժամանակ) զբաղվող ոչ մի պատգամավոր չկա: Տնտեսագետ Թաթուլ Մանասերյանն ասում է, որ օրենք ընդունողների մեծ մասը հենց իրենք ծառ կտրողներն են, եւ այդ պատճառով է, որ ավերված կանաչապատ հատվածների համար ոչ որ պատասխանատվություն չի կրում: Եվ բացի այդ, եթե նույնիսկ օրենքը կատարյալ է, կառավարությունը սովորաբար այնպիսի որոշումներ է ընդունում, որ այն շրջանցելու սողանցքներ են լինում: Իսկ այսպիսի խնդիրների համար անկեղծորեն ցավող պատգամավորների անզորության ապացույցը խորհրդարանի դիմացի Պուշկինի այգին է, որ արդեն քանի տարի հոշոտվում է խորհրդարանի դեմ ու դեմ:

Տնտեսագետը կարծում է, որ տնտեսական վայրի մրցակցության զոհ դարձած բնությունը եթե իսկապես ուզում ենք պաշտպանել, հասարակական կազմակերպություններն ու հասարակությունը պահանջատիրական այնպիսի կեցվածք պիտի ցուցաբերեն, ինչպես Շիկահողի փրկության ժամանակ էր: Թե չէ տարանջատ պայքարը՝ մասնագետները մի կողմից, հասարակական կազմակերպությունները՝ մյուս կողմից կամ բնակիչների տարերային բողոքները ոչ մի արդյունք չեն տա: Իշխանությունների հակասական վարքագծի մասին է շեշտադրում նաեւ «Հանուն մարդկային կայուն զարգացման» ասոցիացիայի նախագահ **Կարինե Դանիելյանը**: Մի կողմից քաղաքապետարանը ծառատունկերի ծրագրեր է իրականացնում, տարեկան 40-60 հազար ծառեր ու թփեր տնկելով, համաքաղաքային շաբաթօրյակներ կազմակերպելով, մյուս կողմից հանդուրժում է ծառ ու կանաչի հոշոտումը: Իհարկե, հպարտանում ենք Երեւանը համակած կառուցապատման տենդով, բայց ինչպես արդարացի նկատեց ակադեմիկոս **Լիա Օսիպյանը**, մայրաքաղաքի կենտրոնի կանաչը կլանած «էլիտար» շենքերը մշտական բնակիչներ երբեք չեն ունենա: Դրանց տերերը երեւի կգան միայն կարճ ժամանակով վայելելու իրենց էլիտար բնակարանների ճոխությունը, որովհետեւ հատկապես ամռանը նրանք շնչահեղձ կլինեն թթվածնի պակասից, ասֆալտի, բետոնի տապից, փոխադրամիջոցների աղմուկից ու առատ արտանետումներից:

Կենսաբանական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր **Գոհար Օգանեզովան** պսակազերծ է անում քաղաքապետարանի բնապահպանական վարչության պետի վերջերս արած հայտարարությունը, թե Երեւանի կենտրոնում մեկ բնակչին ընկնող կանաչի մակերեսը հնարավոր կլինի ապահովել ուղղաձիգ կանաչապատման միջոցով, այսինքն՝ շենքերի վրա մագլցող բույսեր աճեցնելով: Մասնագետի բացատրությամբ առմատային թույլ համակարգով, սաղարթներ չտվող մագլցող բույսերը երբեք չեն կարող փոխարինել բնական տարածքում կատարված կանաչապատումներին: Մի խոսքով, կանաչապատման բոլոր ծրագրերը ֆիկցիաներ են, ձեւական ակցիաներ, քանի որ կատարվում են խախտելով ճարտարապետական կանաչապատումների սկզբունքները, համարեցնելով դրանք բիզնեսի շահերին եւ ոչ թե հակառակը: Դրա համար էլ այդքան տարածված են Երեւանի պես փակ շնչառությամբ քաղաքներին հատուկ ախտերը՝ ասթմաներն ու ալերգիաները:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հակամարտություն լուսաբանելիս լինենք չեզոք, անաչառ եւ շրջահայաց

Ինչ դիրքորոշում եւ մեկնաբանություններ պետք է անեն հակամարտությունների գոտիներում ապրող լրագրողներն ու լրատվամիջոցները միջազգային կոնֆլիկտներ լուսաբանելիս: Ինչպե՞ս պետք է նրանք ինքնակարգավորման գնան՝ խուսափելով իշխանական ազդեցությունից կամ իշխանատենչ նկրտումներ ունեցող անբարեխիղճ մարդկանցից, որոնք լրագրողի պատասխանատու կոչումն են կրում՝ երբեմն անտեղի: Նման հարցերին անդրադարձավ երեկ «Կոնգրես» հյուրանոցում շարունակվող սեմինարը, որը հավաքագրել էր արտասահմանյան եւ տեղական լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին: Երեկ սեմինարը վարեցին «Առավոտ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանը եւ «Ինտերնյուզ» ՀԿ-ի գործադիր Նունե Սարգսյանը: Բացի արտասահմանյան անկախ լրատվամիջոցների կայացման փորձի ներկայացումը, որ արեցին Իղանա Ավադանին (Ռումինիա, Անկախ ժուռնալիստիկայի կենտրոնի տնօրեն) եւ Օգնյան Զլատեւը (Բուլղարիա, ԶԼՄ-ների զարգացման կենտրոն), Երեւանի մամուլի ակումբի փորձագետ Արմեն Նիկողոսյանը ներկայացրեց մեր տարածաշրջանի երեք երկրների ԶԼՄ-ների տարածաշրջանային խնդիրների լուսաբանման հետազոտության արդյունքները:

Ըստ նախաձեռնողի՝ Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանի սեմինարի նպատակն էր ի մի բերել հայաստանյան ԶԼՄ-ների քաղաքակիրթ լրագրության նոր մակարդակի անցումը՝ վերջերս ստորագրված Վարքականոնի տեսադաշտում: Սակայն, «այն դեռ պիտի բարելավվի»: Իսկ ինչ վերաբերում է հակամարտող երկրների լրագրողների մասնագիտական էթիկետին, Բ. Նավասարդյանը **«Ազգի»** հետ զրույցում նշեց. «Պարզ է, որ նախագահական ընտրություններից հետո Ղարաբաղյան խնդրի շուրջ բանակցությունները, հայ-թուրքական հարաբերությունների քննարկումները կակտիվանան, քանի որ նորացված իշխանությունն իր առջեւ կունենա երկուստեք հարաբերությունների ձեւավորման խնդիր: Այստեղ է, որ մամուլը պետք է ունենա իր օրինակելի դերը»: Թերեւս նման դերը պատշաճ մակարդակով լուծելու համար է, որ թուրքական «Սաբահ» թերթի օմբուդսմեն Յավուզ Բայդարը իր ելույթում նշեց 20-ամյա փորձառության իր եզրահանգումը՝ լրագրողական վարքականոնի 10 պատվիրանները, որոնցից առավել ուշագրավ են՝ լրագրողի հետեւողական տեղեկացվածությունը, համբերատարությունը, համոզմունքը, որ յուրաքանչյուր կոնֆլիկտի լուծում ձեռնտու է բոլոր կողմերի համար, ծայրահեղականության բացառումը, ինչպես հրապարակումներում, այնպես էլ հղումներում ու մեջբերումներում, հակամարտության անմատչելի տարածքում ներկայացուցիչ ունենալը, զգացմունքային գործոնի բացառումը եւ վերջապես՝ պրոֆեսիոնալիզմը: «Միայն այսքանից հետո երկրորդական, նույնիսկ չորրորդական տեղում է դրվում հայրենասիրությունը», նշեց Յավուզ Բայդարը: Նրանից առաջ զեկուցումով հանդես եկած ադրբեջանցի լրագրող Արիֆ Ալիեւն էլ խիստ տեղին նկատեց, թե մամուլը ձգտում է զորքից առաջ ընկնել: Իրավամբ, արժե, որ ԶԼՄ-ները հակամարտության առաջին գծում լինեն: Թերեւս միայն մի պայմանով՝ նրանց մի ձեռքում գրիչ, մյուսում անպայման սպիտակ դրոշակ պետք է լինի:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏՈՒՄ

Ո՞ր հուշարձանները կարող են օտարվել, որոնք՝ ոչ

18935 պատմության եւ մշակույթի հուշարձաններ են ընդգրկվել երեկ կառավարության հաստատած ցանկում, որոնք պետական սեփականություն են եւ օտարման ենթակա չեն: Այդ մասին երեկ լրագրողներին հայտնեց մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար **Հասմիկ Պողոսյանը**: Նա նշեց, որ այդ ցանկում ընդգրկված է 24132 պատմության եւ մշակույթի անշարժ հուշարձանների մեծ մասը: Օտարման ոչ ենթակա հուշարձանների թվում են եկեղեցիներ, թանգարաններ, արգելոց թանգարաններ, պատմամշակութային արժեք ներկայացնող այլ շինություններ:

«Ազգի» այն հարցին, թե օտարվելու դեպքում շուրջ 6 հազար այն հուշարձանները, որոնք ընդգրկված չեն օտարման ոչ ենթակա հուշարձանների ցանկում, ո՞ւմ սեփականությունը կարող են դառնալ, Հասմիկ Պողոսյանը պատասխանեց, որ, օրինակ, այն եկեղեցիները, որոնք կարող են գործել, կօտարվեն հօգուտ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու: Իսկ եթե, օրինակ՝ հուշարձանը հնագիտական վայր է, որն արդեն վնասվել է եւ պահպանել հնարավոր չէ, ապա դա նույնպես կարող է օտարվել: Նախարարը, համենայնդեպս, հույս հայտնեց, որ զերծ կմնան հուշարձանների հնարավոր կորուստներից, բայց նշեց, որ չի կարելի ասել, թե «100 տոկոսանոց արդյունք կունենանք»:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Սահմանվել են օզոնային շերտը քայքայող նյութերի չափաքանակները

Կառավարությունը երեկ «Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին» օրենքին համապատասխան հաստատել է օզոնային շերտը քայքայող նյութերի ցանկը: Ցանկում ընդգրկվել են Մոնրեալի արձանագրությամբ կարգավորվող այն նյութերը, որոնց գործածման նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունն ունի որոշակի պարտավորություններ: Սահմանվել են օզոնային շերտը քայքայող նյութերի ներմուծման ընդհանուր չափաքանակները (քվոտաները), ինչը կապահովի նշված նյութերի աստիճանական փոխարինումը օզոնաանվտանգ նյութերի: Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի գործածման բնագավառում լիազոր պետական մարմին է ճանաչվել բնապահպանության նախարարությունը:

Ծրագրի նպատակը հացահատիկի ինքնապահովության մակարդակի բարձրացումն է

Հայաստանում 2007-2011 թթ. ցորենի եւ գարու սերմնաբուծության զարգացման ծրագրի նպատակն է հանրապետությունում հացահատիկի արտադրության ծավալների ավելացումն ու ինքնապահովության մակարդակի բարձրացումը: Ինչպես տեղեկանում ենք կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, կառավարությունը 2007 թ. ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացումն ապահովելու համար, պահուստային ֆոնդից երկրորդ եռամսյակում 105 մլն 100 հազար դրամ է հատկացրել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը:

Բաց երկինք Հայաստանի եւ ԱՄՆ միջեւ

Հայաստանի կառավարությունը երեկ հավանություն է տվել «ՀՀ կառավարության եւ ԱՄՆ կառավարության միջեւ օդային տրանսպորտի մասին» համաձայնագրի (Բաց երկնքի համաձայնագիր) կնքման առաջարկություններին:

Ա. Մ.

ԱՄՆ դեսպանության արձագանքը Արամ Համբարյանին

Դեսպանատունը խոր հիասթափությամբ ընդունեց Ամերիկայի հայկական ազգային հանձնաժողովի գործադիր տնօրեն Արամ Համբարյանի կողմից մարտի 13-ին Երեւանում արված հայտարարությունը: Նրա ասածը իրականության դիտավորյալ աղավաղում էր, որը տեղ չի կարող զբաղեցնել քաղաքականության տարբերությունների մասին լուրջ քննարկումներում: Պարոն Համբարյանի ասածները տեղին չէին հատկապես այն դեպքում, երբ ՀՀ կառավարությունն արդեն խոսել էր դեսպան Հոգլանդի հետ աշխատելու իր պատրաստակամության մասին: Թե՛ դեսպան Հոգլանդը եւ թե՛ վարչախումբը երբեւէ չեն ժխտել 1,5 միլիոն հայերի զանգվածային սպանությունը եւ տեղահանումը, որը տեղի է ունեցել Օսմանյան կայսրության վերջին տարիներին: 2006 թ.-ի հունիսի 28-ին Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում կայացած բաց լսման ժամանակ դեսպան Հոգլանդը նշեց. «Վարչախմբից որեւէ մեկը երբեւէ չի ժխտել այդ իրադարձությունները»: Նա խորությամբ ուսումնասիրել է այդ ժամանակաշրջանի պատմությունը: Այնուամենայնիվ, վարչախումբը, հետեւաբար նաեւ դեսպանի թեկնածու Հոգլանդը չեն օգտագործում «ցեղասպանություն» բառը նկարագրելու այս իրադարձությունները:

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանություն

Իր հերթին արձագանքելով դեսպանության հայտարարությանը, երեկ երեկոյան Արամ Համբարյանը եւս մեկ անգամ հայտարարեց, որ նախ՝ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի պաշտոնին հավակնող Ռիչարդ Հոգլանդը հերքել է Հայոց ցեղասպանությունը: «Նա սենատորներ Քերիին եւ Բոքսորին գրավոր պատասխանել է, որ Ցեղասպանություն չի եղել եւ հարցականի տակ է դրել Օսմանյան կայսրությունում հայերի ջարդերը: Երկրորդը՝ եթե ուզում ես հասկանալ ԱՄՆ կառավարության դիրքորոշումը, պետք է հստակ պատկերացում կազմես հայության համար կարեւոր այդ հարցի վերաբերյալ իշխանությունների կեցվածքի մասին: Իրենք կարող են բառախաղեր անել, բայց մեզ համար կարեւորը օրենսդրությունն է»:

Մեր կայքէջի հյուրն է Երեւանի գլխավոր ճարտարապետը

Այսօրվանից **«Ազգի»** կայքէջի հյուրն է Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ **Սամվել Դանիելյանը**: Ձեր հարցերը կարող եք ուղղել մինչեւ մարտի 22-ը, ժամը 18-ը:

Հայտարարություն

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ճարտարապետաշինարարական բաժինը հայտարարում է Երեւանի «Սուրբ Ներսես Մեծ» բժշկական կենտրոնի հիմնանորոգման եւ նոր կցակառույցի իրականացման շինարարական աշխատանքների իրականացման մրցույթ:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու եւ մրցութային փաթեթները ձեռք բերելու համար հարկ է դիմել Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ճարտարապետաշինարարական բաժին մինչեւ ապրիլի 17-ը:

Մրցութային փաթեթներն անհրաժեշտ է ներկայացնել մինչեւ ապրիլի 20-ի ժամը 13.00:

Փաթեթները կբացվեն սահմանված կարգով, նույն օրը, ժամը 14.30-ին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ժԸ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենյակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու ցանկությունը քիչ է, պետք է դրան պատրաստ լինել

Ասում է պաշտպանական համագործակցության ղեկավարը

Հայաստանի ազգային անվտանգության, ոստիկանության ղեկավարների ու արտգործնախարարի եւ պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչների հետ երեկվա հանդիպումներից հետո ՆԱՏՕ-ի պաշտպանական համագործակցության ստորաբաժանման ղեկավար **Ջորջ Կաթսիրդակիսը** այցելեց Երեւանում ՆԱՏՕ-ի տեղեկատվական կենտրոն՝ լրագրողների հետ հանդիպման: Նա ուրախ էր այն մտքից, որ իր առաջին այցը Հայաստան բավականին հաջողված է, ժամանակն անցնում է աննկատ, գործընկերների հետ խոսելու նյութն առատ է ու անսպառ: Ու քանի որ ծնունդով Հունաստանից է, խոսեց նաեւ հայերի հետ բարեկամական ջերմ կապերի ու մեր երկրի հանդեպ անձնական հետաքրքրության մասին:

Արդեն 20 տարի նա ՆԱՏՕ-ի միջազգային անձնակազմի պաշտպանական քաղաքականության ու ծրագրավորման վարչությունում, նաեւ զինված ուժերի ժողովրդավարական վերահսկողության Ժնեւի կենտրոնի խորհրդի անդամ է, համագործակցում է ՆԱՏՕ-ի անդամ եւ գործընկեր երկրների հասարակական կազմակերպությունների հետ, հեղինակ է գործընկերության համագործակցության եւ պաշտպանական ու անվտանգության ոլորտի բարեփոխումների վերաբերյալ բազմաթիվ հրապարակումների, անմիջականորեն մասնակցել է «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի մշակմանն ու ներդրմանը:

Կաթսիրդակիսի ասելով, Հայաստանի հետ համագործակցության հատուկ ծրագրեր ունեն, արդեն իսկ բավականին գործ է արվել, սակայն անելիքները դեռ շատ են: Գլխավորն այն է, որ Հայաստանը շահագրգռված է ՆԱՏՕ-ի հետ գործակցելու: Հայաստան գալուց 2 շաբաթ առաջ նա Վիլնյուսում մասնակցել է Ռուսաստան-ՆԱՏՕ հարաբերությունները քննող սեմինարի, որի ընթացքում ստեղծված խորհուրդը խոստումնալից է համագործակցության ոլորտները ընդլայնելու առումով: Ռուսաստանի հետ ներկայիս հարաբերությունները, նրա գնահատմամբ, գոհացնող են հատկապես ահաբեկչության դեմ պայքարի, փրկարարական ու հետախուզական աշխատանքներում: Համագործակցությունը դրանով չի սահմանափակվելու եւ առաջիկայում կընդգրկվեն նոր ոլորտներ: Ռուսաստանի եւ մյուս երկրների հետ կուտակված իրենց փորձը, Կաթսիրդակիսի համոզմամբ, ուսանելի է մեր երկրի համար, անշուշտ, իրենք պատրաստ են նաեւ գիտելիքներ քաղելու մեր մասնագետներից: «ՆԱՏՕ-ի մոտեցումը զուտ տեղեկատվական է, ամեն ինչ արվում է խորհրդատվության եւ կամավոր հիմունքներով: Դուք եք որոշում ընդունել մեր խորհուրդները, թե մերժել: Խաղաղ գործակցության համար ոչ մի երկրի ոչինչ չի պարտադրվում», ասաց նա: Գործակցության ընթացքում ծագած տարաձայնությունները, ըստ նրա, միանգամայն բնական են, ինչպես, օրինակ, Ռուսաստանի պարագայում՝ լավ բարեկամությունը բնավ չի թելադրում կույր համաձայնություն բոլոր հարցերում: Վերջինս, ինչպես հայտնի է, ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու ցանկություն չունի, բայց Կաթսիրդակիսի ասելով, անդամակցելու գլխավոր գործոնը ձգտումը չէ, այլ դրան պատրաստ լինելը: Իր միտքը պատկերավոր արտահայտեց այսպես. «Երբ երիտասարդները ժամադրության են գնում, դա դեռ չի նշանակում, որ նրանք ամուսնանալու են»: Խոսքը մասնավորապես Վրաստանի եւ Ուկրաինայի անդամակցության մասին էր, որոնք, չնայած իրենց նկատելի ջանքերին, դեռեւս պատրաստ չեն գործողությունների երկրորդ փուլ անցնելու, համենայնդեպս, ոչ 2008-ին:

Իսկ ՆԱՏՕ-ի անդամ Թուրքիային իրենք որեւէ կերպ չեն կարող պարտադրել բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատել Հայաստանի հետ, թերեւս ի զորու են միայն քաջալերել: «Տարածաշրջանում կայուն խաղաղություն հաստատելու համար անհրաժեշտ է, որ 2 կողմն էլ լրացուցիչ ջանքեր թափեն խոչընդոտները նվազեցնելու ու կյանքն ավելի դյուրին դարձնելու համար: Թուրքիայի եւ Հայաստանի հասարակությունները իրոք ձգտում են սերտ հարաբերություններ հաստատել, մնում է, որ քաղաքական գործիչները միջոցներ գտնեն դրան հասնելու»:

Այսօր Ջորջ Կաթսիրդակիսը կմասնակցի ահաբեկչության դեմ պայքարին նվիրված միջազգային համաժողովին, նաեւ ՆԱՏՕ-ի շաբաթվա ընթացքում անցկացված երիտասարդական արշավի ամփոփիչ միջոցառմանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ԵՎ ՆՈՐԱՑՎԱԾ ՀԱՆԴԵՍ

Ովքե՞ր են նախագահի իդեալական թեկնածուները

«Դեմքեր» համագործակցում է ոչ թե ռուսական, այլ ամերիկյան «Ֆորբսի» հետ

Ամերիկյան հանրահայտ «Ֆորբս» ամսագրի անվամբ անցած տարվա դեկտեմբերին լույս ընծայվեց հայկական «Ֆորբս» ամսագիրը, որի հրատարակումը տարատեսակ մեղադրանքների առիթ տվեց: Խնդիրն այն է, որ հայկական նույնանուն ամսագիր հրատարակելու համար հարկավոր է արտոնագիր ունենալ ամերիկյան «Ֆորբսից», ինչը հայկական «Ֆորբսի» հրատարակիչները չունեին: Ի պատասխան հնչածի, նրանք ասել էին, որ ամերիկյան ամսագրի փոխարեն թույլտվություն ունեն ռուսական «Ֆորբսից»:

«**Ազգի**» խնդրանքով ամսագրի ժամանակավոր խմբագիր եւ տնօրեն **Էլիզաբեթ Պետրոսյանը** երեկ մեկնաբանեց հայկական «Ֆորբսի» շուրջը ծագած խոսակցությունները: Էլիզաբեթ Պետրոսյանը հաստատեց, որ սկզբում իրենք համագործակցության համաձայնություն են ունեցել ռուսական կողմի հետ, բայց որոշ տարաձայնությունների պատճառով, ինչը տնօրենը չցանկացավ մանրամասնել, այդ համագործակցությունը խզվել է: Այժմ ամսագիրը, որը վերանվանվել է «Դեմքեր»-ի, համագործակցության պայմանագիր ունի ամերիկյան «Ֆորբսի» հետ, որի սկզբունքների համաձայն էլ պետք է աշխատի՝ հակառակ պարագայում պայմանագիրը կարող է դադարեցվել: Ժամանակավոր խմբագրի խոսքով, հիմնական սկզբունքներն են՝ տպագրության որակը, դիզայնը, նյութերի բովանդակությունը, անաչառությունն ու քաղաքական որեւէ թիմի չպատկանելը:

Հայկական «Ֆորբսի» խմբագրի պաշտոնից դուրս է եկել հաղորդավար լրագրող Պետրոս Ղազարյանը, ինչը Էլիզաբեթ Պետրոսյանը մեկնաբանում է նրանով, որ վերջինիս ներկայությամբ ամսագիրը շատ էր քաղաքականացվում եւ ավելորդ շահարկումների առիթ տալիս: Նա վստահեցրեց, որ իրենք ոչ մի կուսակցության չեն պատկանում եւ ինքնաֆինանսավորվող կազմակերպություն են: Ինչ վերաբերում է անվան փոփոխմանը, ամսագրի տնօրենը նշեց. «Թողնելով ամսագրի հայեցակարգը նույնը, փոխել ենք անունը՝ մնալով նույն ֆորմատի մեջ: Պարզապես այս ընտրությունների շրջանում կարող էինք պրոբլեմներ ունենալ, որովհետեւ մեր ամսագրին հղում կարող են անել, ու մարդիկ դա կկապեն ամերիկյան «Ֆորբսի» հետ: Ամսագրում տնտեսական, քաղաքական բիզնես վերլուծություններ են լինելու, ավելի շատ շեշտը դնելու ենք վարկանիշների վրա»:

Հազար դրամ արժողությամբ եւ 2 հազար տպաքանակով տպագրված ամսագրի սպառումը հայաստանյան իրականության համար Էլիզաբեթ Պետրոսյանը աննախադեպ է համարում եւ հույս ունի հետագայում ավելացնել ամսագրի տպաքանակը:

«Դեմքեր»-ի երկրորդ համարում «Նախագահի իդեալական թեկնածու» վերտառությամբ տեղ են գտել ամսագրի փորձագետների կատարած հարցման արդյունքները: 5 բալանոց գնահատման սանդղակով կատարված հարցման չափանիշներն են՝ իմիջը, կառավարման հմտությունները, քաղաքական կամքը, արտաքինը եւ հանդուրժողականությունը: Ըստ ամսագրի, իմիջով նախագահի իդեալականին մոտ թեկնածու է համարվել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը (4.3), կառավարման հմտություններով իդեալական է պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը (3.2), արտաքինով իդեալական է համարվել «Օրինաց երկիր» կուսակցության նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, հանդուրժողականությամբ աչքի է ընկել արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը (3.1), քաղաքական կամքի առավել մեծ դրսեւորմամբ առաջինն է կրկին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Ռոբերտ Քոչարյանն ամենաբարձր գնահատականը ներկայացվածից ստացել է կառավարման հմտություններ չափանիշից: Հրապարակման մեջ նշվում է, որ բոլոր գործիչներին տրված գնահատականն ընդհանուր առմամբ ցածր է, հետեւաբար նախագահի իդեալական թեկնածու անվան փոխարեն ավելի համարժեք է «եղածներից քիչ թե շատ ընդունելի տարբերակ» անվանումը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Գայլերն ու գառները

1-ին էջից

Հավաքի ժամանակ «**Ազգը**» զրուցեց «Պետական կարիքների զոհեր» հասարակական կազմակերպության նախագահ **Սեդրակ Բաղդասարյանի** հետ: Նրա կարծիքով, Սահմանադրական դատարանի նիստի օրը ուշ է նշանակված մի պարզ պատճառով. վճիռ դրական լինելու դեպքում այս կառավարությանն արդեն հնարավոր չի լինի պարտադրել կասեցնել օրենքի կիրառումը: Դա պետք է անի արդեն նոր կառավարությունը, որի ձեւավորումը բավական ժամանակ կխլի, իսկ մինչ այդ, այսպես կոչված, կառուցապատողները կհասցնեն իրացնել մինչ այժմ չիրացված տարածքները:

Ի դեպ, կառուցապատողների մասին: Հետաքրքրական մեխանիզմ են մշակել կառուցապատող կազմակերպությունները, որ ենթադրել է տալիս մի բան՝ «ժողովրդին քցելու» մտադրությունը: Այսպես. Եղիազարյան Գալինան, որը կատարել է Հյուսիսային պողոտայի սկզբնամասի կառուցապատումը, 16.11.2005 թ. գրանցում է «Մակարեդ» ՓԲԸ-ն, որի անդամներից մեկն է «Մեգվլու» ՍՊԸ-ն, որը գրանցված է Բահամյան կղզիներում: «Թայմ Զիրոու» ՍՊԸ-ի հիմնադիրներից է «Բայլոքս Վենչերզ Կորպ.» կազմակերպությունը, որը գրանցված է Վիրգինյան կղզիներում: «Գլենդեյլ Հիլզ» կազմակերպության տնօրեն Էդուարդ Մելիքյանը արդեն երրորդ կազմակերպությունն է գրանցում նույն հասցեում՝ տարբեր անուններով:

Կառուցապատում իրականացնող «Գրիար» ՓԲԸ-ի գործադիր տնօրենն է արդարադատության նախարարության ԴԱՀԿ ծառայության աշխատակից Արթուր Յորդանյանը, իսկ հիմնադիրներից 86 տոկոսի բաժնեմասին տիրապետողը Մոսկվայում գրանցված «ՉԵՍ-ՏՈՐ» ՓԲԸ-ն է: Երեւանի քաղաքապետարանը, ի դեմս ԾԻԳ-ի (այժմ ՊՈԱԿ) տնօրեն Կարեն Դավթյանի եւ «Գրիար» ՓԲԸ-ն 2004 թ. հուլիսի 2-ին կնքում են պայմանագիր, համաձայն որի «Գրիարը» 240000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ է վճարում ԾԻԳ-ին, որն էլ դրա դիմաց պարտավորվում է նաեւ ներկայացնել «Գրիարի» շահերը դատարանում:

Լավ է չէ՞, քաղաքապետարանը դատարանում ներկայացնում է ոչ թե քաղաքի բնակիչների, այլ կառուցապատող կազմակերպության շահերը:

Ավելացնենք նաեւ, որ կառավարությունը դեռեւս 2004 թ. 7 հոկտեմբերի թիվ 1616-Ն որոշմամբ հաստատել է Երեւան քաղաքի պատմության եւ մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը, որի հրատարակելուց հետո, երկու տարվա ընթացքում Կենտրոն թաղամասի 19-րդ դարի 102 կառույցներից քանդվել են արդեն 11-ը, իսկ մի քանիսին էլ, ըստ 108-Ն որոշման, սպասվում է նույն ճակատագիրը:

Ցույցի մասնակիցները որոշեցին մարտի 25-ին, ժամը 13:00-ին Կոմիտասի արձանի մոտից (կոնսերվատորիայի մերձակայք) բողոքի երթ սկսել քաղաքում՝ ընդդեմ կառավարության որոշման: Նրանց աջակցելու են մի քանի երիտասարդական կազմակերպություններ:

Այս ընտրություններն ավելի կարեւոր են, քան Հայաստանին տվող...

1-ին էջից

Տ. Թորոսյանը մի քանի անգամ տարբեր ձեւերով կրկնեց, որ մոտեցող ընտրությունների արդար անցկացումը բացառիկ կարեւոր է Հայաստանի համար, դրանից կախված է Հայաստան երկրի ապագան, պետք է ամեն ինչ անել՝ ընտրակեղծիքների դեմն առնելու համար (ենթադրվում է, որ ՀՀԿ-ն պետք է ընտրակեղծիքները կանխի), բայց երբ կոնկրետացնող հարց եղավ, թե ինչ պետք է անել այն կանխելու համար՝ նա պատասխանեց. «Կարող եմ վստահ ասել այն բաների մասին, որոնք ինձանից են կախված»:

Լավ ընտրություններ անցկացնելու նշանակությունը ավելի կարեւորելու համար նա հիշեցրեց վերջերս Հայաստանում գտնվող «Հազարամյակի մարտահրավերների» ներկայացուցչի խոսքը, որն ասում էր՝ եթե լավ ընտրություններ չլինեն, ծրագիրը կարող է եւ դադարեցվել. «Այդ ժամանակ ես ասացի հետեւյալը. իհարկե Հայաստանի համար կարեւոր է աջակցությունը, սակայն Հայաստանի ապագայի համար այս ընտրություններն անհամեմատ ավելի նշանակություն ունեն, քան մի քանի տասնյակ մլն դոլար տալ-չտալու խնդիրն է»:

Վերջին շրջանում հրապարակված տարբեր սոցիոլոգիական հարցումներով՝ «Բարգավաճ Հայաստանն» ավելի շատ ձայն կարող է հավաքել, քան ՀՀԿ-ն. սոցիոլոգիական հարցումներին Տ. Թորոսյանը չի վստահում, նա օրինակ բերեց մամուլում հրապարակված նույն տվյալները, որոնց եթե վստահելու լինենք, ուրեմն մեն-մի ընդդիմադիր կուսակցություն կկարողանա հասել 5 տոկոսի արգելանքը, եւ այդ մեկն ՕԵԿ-ն է: Այդ հարցումներին որպես չվստահելու մոտիվ նա մատնանշեց նաեւ Լյուդմիլա Հարությունյանի բացատրությունը՝ մարդիկ մտածում են մի բան, բայց գործում են այլ կերպ: Սոցիոլոգիական թվախաղի ավերիչ դերից զգուշացումը նա սատկացրեց մի պատկերավոր օրինակով, երբ ասվել էր, թե վարակիչ հիվանդությունները նախորդ տարվա համեմատ կրկնակի աճել են, բայց պարզվել էր, որ նախորդ տարվա մեկ դեպքը այդ տարի ուղղակի դարձել է երկուս: Իսկ թե ովքե՞ր եւ ո՞ր կուսակցություններն են սոցիոլոգիական հարցումներ պատվիրում, նրանց թվում կա՞ ՀՀԿ-ն՝ մեր հարցի պատասխանը չհնչեց: Իսկ ԲՀԿ-ի 370 հազարանոց եւ ՀՀԿ-ի 70 հազարանոց կուսակցական-ընտրազանգվածի մասին էլ ասաց, թե կասկածում է 370 հազար կուսակցական լինելու վերաբերյալ, որը եթե ընտանիքի անդամների թվով բազմապատկես, կստացվի ահռելի թիվ եւ կմնա վերադառնալ կոմունիստական ժամանակներ:

Մարտի 25-ին Արմավիրում տեղի ունենալիք քաղաքապետի ընտրությունները մամուլն արդեն ապագա ընտրությունների նոր փորձաքար է որակել «Բարգավաճ Հայաստանի» եւ ՀՀԿ-ի միջեւ՝ քանի որ հիմնական պայքարը ՀՀԿ-ական Ռուբեն Խլղաթյանի եւ ԲՀԿ-ական Արա Աղաբաբյանի միջեւ է ընթանալու, Տ. Թորոսյանն ինչպես է գնահատում իր կուսակցի հաղթելու հնարավորությունը: «**Ազգի**» հարցին ի պատասխան վերջինս առավել քան թափանցիկ արտահայտվեց. «Թող հաղթի նա, ով ավելի օգտակար կլինի Արմավիրին»: Եվ ավելացրեց, թե այս երկու ուժերին հակադրելը բավական տարածված լրագրողական հնարք է, այդպիսի հակադրություն կամ բախում չի կարող լինել:

Հարցերը եկան-հասան շախմատիստներին եւ Հայաստանի շախմատի հավաքականի այն հայտարարությանը, որ առաջիկա ընտրություններին պաշտպանելու են ՀՀԿ-ին: Մամուլի արձագանքն այդ փաստին Տ. Թորոսյանը շահարկում անվանեց եւ շախմատիստների աջակցության մեջ քաղաքական ենթատեքստ չտեսավ. «Սմբատ Լպուտյանը համեստ եւ բյուրեղյա մաքրության մարդ է: Ի վերջո կան բաներ, որ ավելի վեր են, քան ընտրությունները, կամ կուսակցության՝ մի քանի տեղ ավել կամ պակաս ունենալը»:

Լրագրողները երեկ Տ. Թորոսյանի կարծիքը հարցրին նաեւ ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի զեկույցի՝ Հայաստանի կողմից ԼՂՀ տարածքն օկուպացնելու ձեւակերպման մասին: ԱԺ նախագահն այդ ձեւակերպումն անընդունելի համարեց, մանավանդ որ դա կապ չուներ զեկույցի ընդհանուր՝ մարդու իրավունքների ուղղվածության հետ: Մինսկի խմբի համանախագահ երկիր ԱՄՆ-ն ընդհանրապես այդպիսի որակում չպետք է տար՝ ոչ մի միջազգային փաստաթուղթ այդպիսի ձեւակերպում չունի:

www.azg.am www.azgdaily.com www.azgdaily.eu

86 տարի առաջ

Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի (16 մարտի 1921 թ.) փորձաքննությունն ըստ միջազգային իրավունքի

Այդ ժամանակ՝ 1921 թ.-ի մարտի 16-ին, բոլշեւիկները պայմանագիր կնքեցին Քեմալի հետ, որով Թուրքիային հանձնեցին Հայաստանի Հանրապետության մի մասը, երկու այլ մասեր տվեցին Ադրբեջանին, մնացորդի վրա փակցրեցին «Սովետական Հայաստան» պիտակը եւ բռնակցեցին Ռուսաստանին։

Ջեյմս Ջերարդ, 1913-1917 թթ. ԱՄՆ-ի դեսպան Գերմանիայում[1]

Այսօր՝ մարտի 16-ին լրանում է Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի (16 մարտի 1921 թ.) 86-րդ տարելիցը։ Հիրավի տարելիցը, քանի որ նշյալ պայմանագրից է ածանցվում Կարսի պայմանագիրը (13 հոկտեմբերի 1921 թ.), որով, ըստ ոմանց, որոշվում է հայ-թուրքական սահմանը։

Տասնյակ գրքեր ու հարյուրավոր հոդվածներ են գրվել Մոսկվայի պայմանագրի մասին, սակայն, որքան էլ տարօրինակ է, միջազգային իրավունքի տեսանկյունից երբեք չի կատարվել պայմանագրի փորձաքննություն՝ որոշելու համար նրա վավերական կամ ոչ վավերական (valid or not valid) լինելը։

Ըստ ՄԱԿ-ի պաշտոնական ուղեցույց ձեռնարկի, «միջազգային պայմանագրերը համաձայնություններ են միջազգային իրավունքի սուբյեկտների միջեւ, որոնց միջոցով նրանք ստեղծում, փոփոխության են ենթարկում կամ դադարեցնում են փոխադարձ իրավունքներն ու պարտավորությունները»։ (International treaties are agreements between subjects of International Law-creating, amending or terminating their mutual rights and obligations).[2] Սա ամրագրված է պայմանագրային իրավունքի վերաբերյալ 1969 թ. Վիեննայի կոնվենցիայի (Vienna Convention on Treaty Law) մեջ։ Կոնվենցիայի հոդված 2 (1) (ա)-ն պայմանագիրը բնորոշում է որպես «պետությունների միջեւ գրավոր կերպով կնքված եւ միջազգային իրավունքի վրա խարսխված միջազգային համաձայնություն» (an international agreement concluded between States in written form and governed by international law)։ Այսինքն, պայմանագրի օրինականության համար վճռորոշ է միջազգային իրավունքին համապատասխանելը։ Ըստ այդմ, անհրաժեշտ է, որ պայմանագիրը կնքող կողմերից յուրաքանչյուրը լինի միջազգայնորեն ճանաչված պետության օրինական կառավարության լիազոր ներկայացուցիչը։

Ինչպես գրված է Մոսկվայի պայմանագրի նախաբանում, այն կնքվել է «Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության կառավարության եւ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի կառավարության» միջեւ։ Քանի որ ամեն մի պայմանագրի կարգավիճակ ածանցվում է ստորագրողների իրավական կարգավիճակից, ուստի առաջին հերթին անհրաժեշտ է հստակեցնել նրանցից յուրաքանչյուրի կարգավիճակը 1921 թ.-ի մարտի 16-ի դրությամբ։

1. Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության (ÐÑÔÑÐ) կարգավիճակը 1921 թ.-ին

Պայմանագիրը կնքելու պահին չկար «Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետություն» (ÐÑÔÑÐ) ճանաչված պետություն, հետեւաբար՝ միջազգային իրավունքի սուբյեկտ։ Բնականաբար նրա կառավարությունը չուներ որեւէ միջազգային պայմանագիր կնքելու իրավասություն։ ՌՍՖՍՀ-ի միջազգային օրինական ճանաչումը սկսել է միայն 1924 թ.-ից՝ Մեծ Բրիտանիայի ճանաչումով (1 փետրվարի 1924 թ.)[3]։ Մինչեւ 1924 թ.-ը տեղի ունեցած այսպես կոչված ճանաչումները չեն առաջացրել որեւէ իրավական հետեւանք, քանի որ իրենց հերթին բխել են չճանաչված երկրներից կամ փարչախմբերից։ Որպեսզի ճանաչումն օրինապես համարվի այդպիսին, պետք է կատարվի իր հերթին օրինականորեն ճանաչված միջազգային իրավունքի սուբյեկտի կողմից։[4] Օրինակ, 1920 թ.-ին սովետական կառավարությունը ճանաչել է բալթյան երկրները, սակայն այդ ճանաչումը չի ընդունվել դաշնակից ուժերի կողմից, այն հիմնավորմամբ, որ սովետական կառավարությունը իր հերթին օրինապես[5] ճանաչված չէ։[6] Նման մոտեցումը երկրորդվել է դատական վճիռներով։ Այսպես, ՌՍՖՍՀ-ն ընդդեմ Սիբրարոյի (RSFSR v. Cibrario) դատական գործում (1923 թ.), ԱՄՆ-ի դատարանը մերժել է ընդունել սովետական կառավարության հայցը այն հիմնավորմամբ, որ վերջինս ճանաչված չէ։[7] Նմանատիպ վճիռ, նույն հիմնավորմամբ կայացրել է շվեդական գերագույն դատարանը Սովետական կառավարությունն ընդդեմ Էրիկսոնի (Soviet Government v. Ericsson) դատական գործում (1921 թ.)։[8]

Վերոհիշյալ եւ տասնյակ այլ դատական վճիռներ եւ կառավարական որոշումներ վերահաստատում են միջազգային իրավունքի այն սկզբունքը, որ առանց ճանաչման կառավարությունների իրավական տեսանկյունից գոյություն չունեն, հետեւաբար որեւէ իրավական գործունեություն (պայմանագրերի կնքում, քաղաքացիության շնորհում կամ զրկում, մասնակցություն դատական գործընթացին եւ այլն) չեն կարող ծավալել։[9]

Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի կարգավիճակը 1921 թ.-ին

Ըստ էության, սովետական իշխանության եւ կառավարության վերաբերյալ վերը ասվածը ամբողջովին վերաբերում է, այսպես կոչված, Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի կառավարությանը, որի անունից թուրքական կողմը ստորագրել է Մոսկվայի պայմանագիրը։ Հիշարժան է, որ անգամ քեմալականները որեւէ հավակնություն չունեին օրինական իշխանությունների առկայության դեպքում իրենց համարելու Թուրքիայի լիազոր ներկայացուցիչներ։ Նրանք պայմանագրերը կնքում էին ոչ թե Թուրքիայի կամ Թուրքիայի կառավարության անունից, այլ «Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողով» կառույցի «կառավարության»։ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը իր կարգավիճակով հասարակական կազմակերպություն էր եւ նրա մեջ միավորված էին նախկին պատգամավորներ, պաշտոնանկ զինվորականներ ու պաշտոնյաներ։ Նմանօրինակ կազմակերպություններ եղել են ու կան աշխարհի զանազան երկրներում, այդ թվում նաեւ Հայաստանում։ Մուստաֆա Քեմալի վարչախումբը որեւէ իրավական հիմք չուներ միջազգային հարաբերություններում ներկայացնելու թուրքական պետությունը։ Աներկբայորեն, առնվազն մինչեւ 1922 թ.-ի նոյեմբերը, այսինքն՝ սուլթան Մուհամմեդ VI-ի մեկնումը Թուրքիայից, վերջինիս կառավարությանն էր վերապահված Թուրքիայի անունից միջազգային հարաբերությունների մեջ մտնելու իրավունքը եւ միայն սուլթանն էր կարող, ըստ Օսմանյան կայսրության սահմանադրության 7-րդ հոդվածի, լիազորել որեւէ անձի հանդես գալու երկրի անունից։[10]

Ընդհանրապես քեմալականների շարժումը սկզբնավորվել ու ընթացել է օսմանյան սահմանադրության ոտնահարումով եւ միջազգային իրավունքի խախտումով, որոնք են՝ երկրի օրինական իշխանության՝ սուլթան-խալիֆի, դեմ ապստամբությունը եւ Մուդրոսի զինադադարի (30 հոկտեմբերի 1918 թ.) ոտնահարումը։ Մուստաֆա Քեմալը 1921 թ.-ին պարզապես փախուստի մեջ գտնվող քրեական հանցագործ էր։ Այդ իսկ պատճառով դեռեւս 1920 թ.-ի ապրիլի 11-ին կայսրության բարձրագույն կրոնավորի՝ շեյխ-ուլ-իսլամի ֆեթվայով (կոնդակով) Մուստաֆա Քեմալը մահվան էր դատապարտվել։ Նրա նկատմամբ նույն տարվա մայիսի 11-ին մահապատժի վճիռ էր կայացրել նաեւ թուրքական ռազմական դատարանը։ Այս դատավճիռը 1920 թ. մայիս 24-ին հաստատել էր սուլթանը։ Ի դեպ, Քեմալի եւ քեմալականների նկատմամբ քրեական հետապնդումը կարճվել է միայն 1923 թ.-ի հուլիսի 24-ին՝ ներման համապատասխան հայտարարագրով։[11]

Ի լրումն սրա, Մոսկվայի պայմանագրի Հայաստանին վերաբերող մասը միջազգային իրավունքի եւս մի խախտում է, քանի որ պայմանագրերը կարող են վերաբերել միայն պայմանագիրը ստորագրող կողմերին եւ որեւէ պարտավորություն կամ իրավունք չեն ստեղծում պայմանագրին մաս չկազմող երրորդ կողմի համար առանց վերջինիս համաձայնության։[12] Այս հիմնադրույթն ամրագրված է Պայմանագրային իրավունքի մասին Վիեննայի կոնվենցիայի 34-րդ հոդվածում. «A treaty does not create either obligations or rights for a third State without its consent. (Article 34).

Ըստ վերոշարադրյալի, Մոսկվայի պայմանագիրը.

ա/ անօրինական է ու անվավեր, բ/ այն չէր կարող որեւէ պարտավորություն պարտադրել Հայաստանի Հանրապետության համար, առավել եւս որոշել հայ-թուրքական սահմանը (պայմանագրում հոդված 1) կամ Նախիջեւանը որպես պրոտեկտորատ հանձնել Ադրբեջանին (պայմանագրում հոդված 3), քանի որ Մոսկվայի պայմանագիրը կնքվել է միջազգային իրավունքի դարեր ի վեր գործող պարտադիր եւ անբեկանելի մի քանի հիմնադրույթների (jus cogens) բացահայտ ոտնահարումով։ Իսկ ինչպես ամրագրված է Պայմանագրերի իրավունքի մասին Վիեննայի կոնվենցիայի 53-րդ հոդվածում, «Պայմանագիրն անվավեր է, եթե կնքվելու պահին հակասել է միջազգային հանրային իրավունքի անբեկանելի հիմնադրույթին»։ (Article 53. A treaty is void, if at the time of its conclusion, it conflicts with a peremptory norm (jus cogens) of general international law).

Ծանոթագրություններ

1. *Report [Pursuant to H. Res. 346 and H. Res. 438], Communist Takeover and Occupation of Armenia, 83d Congress 2d Session, House of Representatives, Rept. 2684, Part 8, December 31, 1954, p. 14.*
2. *Manual of Terminology of Public International Law, 1983, p. 38.*
3. *Survey of International Affairs 1924, (Comp. by Arnold J. Toynbee), London, 1926, p. 491*
4. *Moore J.B., Digest of International Law, Washington, 1906, p. 73.*
5. *Մինչեւ 1924թ.-ի փետրվարի 1-ը տեղի ունեցած, այսպես կոչված, ճանաչումները չեն ստեղծում որեւէ իրավական հետեւանք, քանի որ դրանք չճանաչված երկրների կամ իշխանությունների կողմից էին. Էստոնիա 02.02.1920, Լիտվա 30.06.1920; Լատվիա 11.08.1920; Լեհաստան 12.10.1920; Ֆինլանդիա 14.10.1920; Պարսկաստան 26.02.1921; Աֆղանստան 28.02. 1921; Թուրքիա 16.03.1921; Մոնղոլիա 05.11.1921 (Frederick Lewis Schuman, American Policy toward Russia since 1917: A Study of Diplomatic History, International Law & Public Opinion., London, 1928, p. 351).*
6. *Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, 1920, v. III, p. 462. (The Secretary of States /Colby/ to the Ambassador in Great Britain /Davis/, August 2, 1920, pp. 461-463).*
7. *Hudson M.O., Annual Digest of Public International Law, Cambridge, 1931-1932, Case No. 28.*
8. *Hudson M.O., Annual Digest of Public International Law, Cambridge, 1919-1922, Case No. 30.*
9. *Ti-Chiang Chen, The International Law of Recognition, London, 1951, p. 138.*
10. *O Connell D. P., State Succession in Municipal Law and International Law, v. I, Cambridge, 1967, p. 211.*
11. *Amnesty Declaration, and Protocol, signed 24 July 1923.*
12. *Branimir M. Jankovic, Public International law, New York, 1984, p. 302.*

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ազգային ինքնաճանաչման զարթոնք

Զազա քրդերի եւ կրոնափոխ հայերի հետ՝ Գերմանիայում, Բելգիայում, Հոլանդիայում ու Ֆրանսիայում

Հրանտ Դինքի չարաբաստիկ սպանությունը ազգային ինքնաճանաչման զարթոնք առաջացրեց զազա քրդերի եւ կրոնափոխ հայերի շարքերում՝ Արեւմտյան Եվրոպայի գլխավոր քաղաքներում։ Մայնցում, Ֆրանկֆուրտում, Վիսբադենում, Քյոլնում, Աախենում, Բրյուսելում եւ մասնավորապես Հոլանդիայի ու Ֆրանսիայի որոշ շրջաններում թրքական բռնատիրական վարչակարգերից փախած հազարավոր զազա քրդեր ու կրոնափոխ հայեր ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերեցին նահատակ հայ խմբագրի ու մարդու իրավունքների մեծ ազատամարտիկի հիշատակին տեղի ունեցած ոգեկոչման միջոցառումներին։

Մինչ այդ կրոնափոխ համշենահայերի, Մուշի, Սասունի, Վարդոյի «քրդացած» հայերի փաստացի գոյությունն ու ինքնաճանաչման պայքարը այսօր արդեն գաղտնիք չէ ոչ մեկին, մինչդեռ **«Ազգի»** էջերում մեր տարիներ առաջ տպագրված հոդվածները թերահավատությամբ էին ընդունվում սփյուռքի թե հայրենիքի որոշ շրջանակների կողմից։ Այսուհանդերձ, զազա քրդերի ոդիսականը՝ շուրջ 80 տարվա լռությունից հետո՝ զարմանք է պատճառում...

«Մեր Բրադի գյուղում հայկական խաչքարեր ու գերեզմաններ կան հայկական տառերով, որոնք ցեղասպանությունից փրկված, զազա դարձած մեր մեծ հայրերն ու մայրերը կարողանում էին կարդալ... Թրքական պետությունը ամեն ինչ անում էր ոչնչացնելու այդ խաչքարերը։ Մեր գյուղի մոտ վեր են բարձրանում հայկական խարբերդի ավերակները։ Ոչ՛ ոք ամաչում մարդկությունից թաքցնելու իրականությունը։ Մենք՝ զազաներս ծագումով հայեր ենք մեծ մասամբ... Պահանջում ենք ոչ միայն ցեղասպանության ճանաչումը, այլեւ 20-րդ դարի 30-ական թվականներին Դերսիմի զազաների նկատմամբ ահավոր ոճրագործությունների հատուցում, վերջինը նահատակ Հրանտ Դինքի հանդեպ էր», պահանջում է Կարլոս Մեծի ֆրանկների մայրաքաղաք, 1500-ամյա Աախենում «Բրադի» գողտրիկ ճաշարանի տիրուհի Յասմին Մոհինեն։

Ցեղասպանության մասին խոհերն է փորձում մեզ փոխանցել Ֆրանկֆուրտի Գյոթեի անվան համալսարանի ասպիրանտ, այժմ Մայնցում ապրող Յիլմիզ Յաղմարը։

- 21-րդ դարում այլեւս անկարելի է մարդկությունից ցեղասպանությունները թաքցնել։ Եթե Թուրքիան չի ցանկանում ճանաչել անցյալում կատարած զազրելի ոճիրները տարբեր ժողովուրդների հանդեպ՝ ապա եւ այդպիսի ողբերգությունները կրկնվելու են այսօր,- եզրակացրեց 24-ամյա զազա մտավորականը։

Վիսբադենում եւ ամբողջ Գերմանիայի տարածքում մեծ հռչակ են վայելում զազա երաժիշտների խմբերը, որոնց գլխավոր «աստղերը» հիացած են Ջիվան Գասպարյանով, հայկական ազգային երաժշտությամբ։ Նրանց երաժշտության մեծ մասը՝ իրենց իսկ խոստովանությամբ, հայկական ծագում ունի։ Նրանց երազն է նաեւ ելույթ ունենալ Հայաստանում եւ... նվագել հայոց հայրենիքում պատրաստված դուդուկներով։ Մեր հանդիպումը Վիսբադենի «Բալկան» ռեստորանում հայոց պատմության մինչ այդ «անծանոթ» մութ էջեր է բացում։

- Տատիկս, որ ցեղասպանությունից փրկված հայուհի էր, պատմում էր, թե ինչպես 1915 թ.-ի մի օր իրեն որդեգրած հոր ձեռքից բռնած այցելում է հարեւան գյուղի հայերին։ Սակայն, սահմռկած գյուղից դուրս են գալիս, տեսնելով, որ հայ բնակչությանը ոչ միայն սպանել են, այլեւ կանանց ցցահան են արել իրենց տներում... Հուզված պատմում է զազա հանրաճանաչ երաժիշտ Ալի Մահբուբը (նշված բոլոր անունները անվտանգության նպատակներով փոխել ենք- Հ. Մ.)։

Այսպիսի անվերջանալի վկայությունների կարելի է հանդիպել ամենուրեք։ Սակայն պետք չէ մոռանալ նաեւ մյուս իրականությունը. կրոնափոխ դարձած շատ ազգությունների շարքերում, ինչպես Պոնտոսի հույներից, նույնիսկ Սեւծովյան փոքրամասնություններից «քրտացած»-ներից շատերը, այսօր որպես հավատափոխ («դյոնմե») շատ ավելի մոլեռանդ թուրք ազգայնամոլներ են։ Այդպիսիններից է Հրանտ Դինքի ոճրագործը, նմանապես վարչապետ Էրդողանն ու արտգործնախարար Գյուլը։ Իսկ ո՞վ է այսօր Թուրքիայում «իսկական» թուրքը, հարց են տալիս ապաքուրդյան բռնատիրությունից ծնված Ջումհուրիյեթիի բնակիչները։

ՀԱՄՕ ՄՈՍԻԿՅԱՆ

Գերմանիա

Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդը ստանձնեց 2001 թ. սեպտեմբերյան դեպքերի պատասխանատվությունը

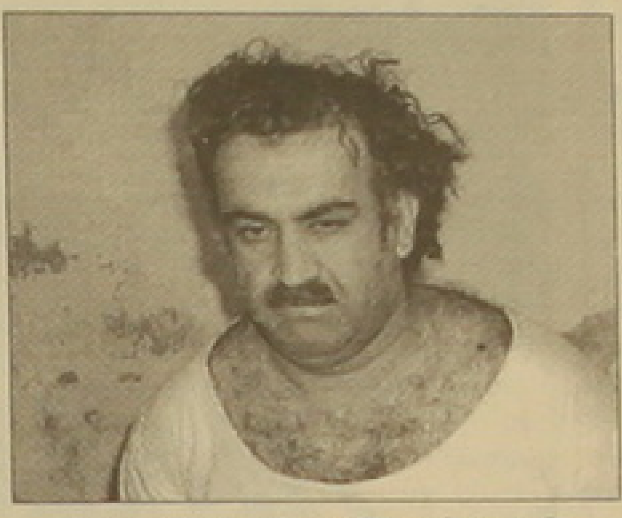

Գուանտանամոյի ամերիկյան ռազմակայանում պահվող Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդը, որին ԱՄՆ հատուկ ծառայությունները համարում են 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունների գլխավոր կազմակերպիչը, իրեն լիովին մեղավոր է ճանաչել այդ եւ մի շարք ուրիշ ահաբեկչությունների մեջ:

Ռազմակայանի դատարանում լսումներն անցկացվում են դռնփակ, բայց Պենտագոնը հրապարակել է սղագրության որոշ հատվածներ: «Ես սեպտեմբերի 11-ի գործողության համար պատասխանատվություն եմ կրում սկզբից մինչեւ վերջ», ասել է ամբաստանյալը:

Պենտագոնի հրապարակած տվյալների համաձայն, Մոհամմեդը խոստովանել է իր մասնակցությունը 30 ահաբեկչությունների կազմակերպմանն ու ֆինանսավորմանը, որոնց մի մասն այդպես էլ չի հաջողվել իրականացնել: Մասնավորապես նա մտահղացել է ԱՄՆ-ի նախկին նախագահներ Ջիմի Քարտերի եւ Բիլ Քլինթոնի, նախկին պետքարտուղար Հենրի Քիսինջերի, Հովհաննես Պողոս Բ պապի սպանության ծրագրեր, պայթեցումներ ամերիկյան ատոմակայաններում եւ Նյույորքյան կամուրջների վրա, ահաբեկչություններ Ասիայում եւ Ավստրալիայում ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի դեսպանատներում:

Մոհամմեդն է կազմակերպել Նյու Յորքի Համաշխարհային առեւտրի կենտրոնի 1993 թ. պայթեցումը, մտահղացել լոնդոնյան Բիգ Բենի եւ «Հիթրոու» օդանավակայանի պայթեցումներ, մասնակից է Բալի կղզու ահաբեկչություններին եւ «պայթուցիկ» կոշիկներով օդանավ նստելու փորձ կատարած Ռիչարդ Ռեյդի ուսուցմանը:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը նշում է, որ Մոհամմեդի հայտարարությունների 26 էջանոց սղագրությունն ամբողջությամբ հրապարակման ենթակա չէ: Բայց հաղորդվում է Մոհամմեդի այն պնդումը, թե ինքը խոստովանություններն արել է «առանց հարկադրանքի եւ սպառնալիքների»:

Գուանտանամոյի 14 ենթադրյալ ահաբեկիչների դռնփակ դատավարությունն սկսվել է ուրբաթ օրը: Այդ 14 կալանավորներին Գուանտանամո են բերել 2006 թ. սեպտեմբերին ԿՀՎ գաղտնի բանտերից: Բայց ամենամեծ հետաքրքրությունն, անկասկած, առաջացնում են Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդի խոսքերը: Մոհամմեդը 2003 թ. ձերբակալվել է Պակիստանում: Ենթադրվում է, որ մինչ այդ նա եղել է «Ալ Ղաիդայի» ղեկավարության 3-րդ դեմքը: Գուանտանամոյից առաջ նա պահվել է անհայտ վայրում:

Պենտագոնի նպատակն է, որ ամբաստանյալները ճանաչվեն «թշնամական ապստամբներ», ինչը թույլ կտա նրանց գործը հանձնել ռազմական դատարանին:

«Վեցյակը» մշակել է հակաիրանական բանաձեւի նոր նախագիծ

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 5 մշտական անդամները եւ Գերմանիան ընդհանուր առմամբ համաձայնեցրել են հակաիրանական նոր պատժամիջոցներին վերաբերող ԱԽ բանաձեւի նախագծի տեքստը: Պատժամիջոցների ձեռնարկումը պատճառաբանվում է նրանով, որ Իրանը հրաժարվում է վերջ դնել ուրանի հարստացման աշխատանքներին:

Մնում է, որ վեց պետությունների կառավարությունները հաստատեն նախագծի վերջնական տարբերակը, որն արդեն այսօր կարող է ներկայացվել ՄԱԿ-ի ԱԽ-ին:

Նոր պատժամիջոցները ենթադրում են Իրանից զենքի արտահանման արգելում, Իրանցի բարձրաստիճան պաշտոնյաների, ինչպես նաեւ Թեհրանի միջուկային ծրագրի հետ կապված անձանց եւ ընկերությունների հաշիվների սառեցում:

ՄԱԿ-ի դիվանագիտական աղբյուրներ վկայակոչելով՝ BBC-ն հաղորդում է, որ բանաձեւը նաեւ կառավարություններին կոչ է անում ձեռնպահ մնալ Իրանին «ֆինանսական օգնություն եւ փոխառություններ» հատկացնելուց:

Սակայն դեռ պարզ չէ, թե բանաձեւի նախագծին ինչպես կարձագանքեն ԱԽ 10 ոչ մշտական անդամները: Մասնավորապես ՄԱԿ-ում ՀԱՀ դեսպան Դումիսանի Կումալոն հայտարարել է, որ ոչ մի տեղ ասված չէ, թե «վեցյակի» երկրները «բացառիկ իմաստնություն» ունեն Իրանի հետ կապված որոշումների ընդունման հարցում, եւ որ ԱԽ ոչ մշտական անդամներն էլ չեն ուզում իրենց կարծիքը հայտնել:

Աթենքում ստորագրվեց Անդրբալկանյան նավթամուղի կառուցման համաձայնագիր

Ռուսաստանի, Բուլղարիայի եւ Հունաստանի ղեկավարների ներկայությամբ երեկ Աթենքում ստորագրվել է Անդրբալկանյան նավթամուղի կառուցման միջկառավարական համաձայնագիր:

Փաստաթուղթը նախատեսում է համագործակցություն Բուրգաս-Ալեքսանդրուպոլիս նավթամուղի կառուցման եւ շահագործման ժամանակ: ՌԻԱ գործակալությունը հաղորդում է, որ նախագծի արժեքը մոտ 1 մլրդ եվրո է:

ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը չորեքշաբթի երեկոյան ժամանել էր Աթենք եւ գիշերը բանակցել Բուլղարիայի ու Հունաստանի վարչապետների հետ: Իսկ ՌԴ կառավարությունը նույն օրը հավանություն էր տվել նավթամուղի համատեղ կառուցման ու շահագործման համաձայնագրի նախագծին:

Նոր խողովակաշարը թույլ կտա նավթը ռուսական նավահանգիստներից Բուլղարիայով ու Հունաստանով հասցնել Եվրոպայի, ԱՄՆ-ի եւ Ասիա շրջանցելով Բոսֆորի եւ Դարդանելի նեղուցները: Նավթամուղը կպատկանի մասնակիցների հիմնած միջազգային նախագծային ընկերությանը:

Ռուսական կողմի մասնաբաժինը կկազմի 51 տոկոս եւ կտնօրինվի «Բուրգաս-Ալեքսանդրուպոլիս խողովակաշարային կոնսորցիում» կողմից: Դրա հիմնադիրներն են «Ռոսնեֆտը», «Տրանսնեֆտը» եւ «Գազպրոմնեֆտը»: Բուլղարիայի եւ Հունաստանի մասնաբաժինները կկազմեն 24,5-ական տոկոս:

«Ֆաթհը» եւ «Համասը» համաձայնեցրել են կառավարության կազմը

Պաղեստինի նախկին վարչապետ, «Համաս» արմատական շարժման առաջնորդ Իսմայիլ Հանիեն երկրի նախագահ, «Ֆաթհ» շարժման ղեկավար Մահմուդ Աբբասի հետ կայացած հանդիպումից հետո հայտարարել է, որ կողմերին հաջողվել է համաձայնության գալ ազգային միասնության կառավարության հարցում:

«Համասի» աղբյուրները նշում են, որ շատ կարեւոր համարվող ներքին գործերի նախարարությունը գլխավորելու է նախկին գիտնական Խանի Քավասմին, որի քաղաքական հայացքները չեն հրապարակվում:

Վարչապետի պաշտոնի գլխավոր թեկնածուն Իսմայիլ Հանիեն է: Արդեն շաբաթ օրը ազգային միասնության կառավարության կազմը կներկայացվի խորհրդարանի հաստատմանը:

Կառավարության կազմում կլինի 24 նախարար: BBC-ի տվյալներով, «Համասը» կունենա 9, «Ֆաթհը»՝ 6 նախարար: Մյուսները կլինեն անկախ գործիչներ եւ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության մեջ մտնող ուրիշ կուսակցությունների ու ճակատների ներկայացուցիչներ:

Իսրայելն ավելի վաղ հայտարարել էր, թե չի համագործակցի Պաղեստինի կառավարության հետ, եթե այնտեղ լինեն «Համասի» անդամներ:

Պ. Ռ.

Նիյազովի անունը հանվել է նախագահական դրոշի վրայից

Թուրքմենստանի նախագահ Ղուրբանղուլի Բերդիմուհամմեդովի հրամանագրով երկրի նախագահական դրոշի վրայից հանվել է նախկին նախագահ Նիյազովի անունը: «Ազատություն» ռադիոկայանը հաղորդում է, որ այժմ նախագահական նստավայրի դրոշի վրա գրված է պարզապես «Նախագահ»:

Փետրվարի կեսերին նախագահի պաշտոնն ստանձնած Բերդիմուհամմեդովն օրեր առաջ հանել էր Թուրքմենբաշու անունը երկրին ու ղեկավարությանը տրվող երդման տեքստից:

Բացի դրանից, նոր նախագահը հանրապետության բնակիչներին ազատել է աշխատանքային բոլոր օրերն այդ երդումով սկսելու պարտականությունից, ինչպես նաեւ վերացրել է պարտադիր համերգները, որոնցով ուղեկցվում էին նախագահական շրջագայությունները Նիյազովի օրոք:

Վերջին 15 տարիներին Թուրքմենստանում բամբակի ցանքն սկսվում էր նախագահի ներկայությամբ եւ օրհնությամբ: Ընթացիկ տարվանից վերացվում է նաեւ այդ սովորույթը:

Միեւնույն ժամանակ հանրապետության ղեկավարությունը հայտարարում է, որ շարունակում է Սափարմուրադ Նիյազովի քաղաքական գիծը: Այսպես, նոր նախագահն իր պաշտոնակալության օրը համբուրեց Նիյազովի «Ռուհնամե» գիրքը եւ խոստացավ նպաստել «Մեծն Թուրքմենբաշու պատգամների հավերժական հաղթանակին»:

Ադրբեջան: Նավթով «արբեցած» տնտեսությունը արագորեն քայքայվում է

Ադրբեջանը աշխարհի ամենաարագ զարգացող տնտեսությունն ունի շնորհիվ իր նավթային «բումի», սակայն արդեն իսկ լուրջ դժվարությունների առաջ է կանգնած, գրում է մարտի 8-ին «Economist Intelligence Unit ViewsWire»-ի թղթակիցը, ավելացնելով, որ բյուջետային ծախսերի իսկայական ծավալները արժեզրկման նշաններ են ցույց տալիս եւ ոչ-նավթային տնտեսությունը կորցնում է մրցունակ լինելու իր հատկանիշները:

Տնտեսությունն արդեն իսկ տառապում է այսպես կոչված հոլանդական հիվանդությամբ: Չնայած նավթի արտադրողականությունը 2005-ին 41 տոկոսով, իսկ 2006-ին 45 տոկոսով ավելացել է եւ չնայած երկրի մայրաքաղաք Բաքուն վերածվել է մի տպավորիչ շինհրապարակի, այդուհանդերձ «աղետի» ազդանշաններն արդեն նկատելի են: 2006-ին կառավարությունը 80 տոկոսով ավելացրեց բյուջետային ծախսումները: Այս տարի ակնկալվում է եւս 50 տոկոսով ավելացնել դրանք: Սա անվերապահորեն առաջ է բերելու արժեզրկման խորացում: Եթե 2006-ի սկզբին արժեզրկման տարեկան միջինը կազմում էր 8,3 տոկոս, ապա տարեվերջին այն արդեն հասել էր 11,4 տոկոսի: Սա ըստ պաշտոնական տվյալների, իսկ ոմանց հաշվարկներով դա կարող էր հասած լինել մինչեւ 20 տոկոսի: USAID-ի կողմից ֆինանսավորվող ոչ-կառավարական մի կազմակերպության տվյալներով, այս տարվա հունվարին արժեզրկումը կազմում էր 14,3 տոկոս, որն ավելի քան կրկնակին է նշված պաշտոնական թվից: Եթե հաշվի առնենք, որ կառավարությունը հունվարի 8-ից եռապատկել է էլեկտրականության, ավելի քան կրկնապատկել ջրի գները, իսկ բենզինի ու երթեւեկության գները համապատասխանաբար աճել են 50 եւ 30 տոկոսով, ապա ոչ պաշտոնական թվերը ավելի համոզիչ են թվում, քան պաշտոնական թվերը:

Նավթային անեծք

Արժեզրկման վտանգներից մեկն այն է, որ չափազանց մեծ ուշադրությունը նավթի ոլորտին մրցունակությունից զրկում է ոչ-նավթային ամբողջ տնտեսությունը: Նավթադոլարների հոսքը վերջին երկու տարիներին մի կերպ ամրապնդել-արժեվորել է մանաթի անվանական արժեքը 2005-ին՝ 8, իսկ 2006-ին եւս 5 տոկոսով:

Առայժմ տնտեսությունը դեռ կարողանում է գոյատեւել շնորհիվ շինարարության եւ նման ոչ-վաճառելի ճյուղերի «հաջողությունների», որոնք այնքան էլ չեն «ազդվում» արտարժույթի փոխանակման գներից: Մինչդեռ գյուղատնտեսական արտադրողականությունը ընդամենը 1 տոկոսով է աճել անցյալ տարի, իսկ բամբակի, կարտոֆիլի եւ բրինձի արտադրությունները փաստորեն նվազել են: Բաքվի շուկաներում Լատինական Ամերիկայից ներկրված մրգերն ավելի են վաճառվում, քան տեղական մրգերը: Սա չափազանց մտահոգիչ զարգացում է: Գյուղատնտեսության մյուս խնդիրն այն է, որ նվազել է դրանով զբաղվողների քանակը: Մեծ մասը մարդկանց նախընտրում է աշխատել շինարարությունում:

Մյուսը մետաղամշակման, մասնավորապես ալյումինի մշակման ձեռնարկությունների ոլորտն է, որն արձանագրել է 2,3 տոկոսի արտահանման ցուցանիշ:

Բացասական գործոնների առկայություն

Ադրբեջանի դեպքում մի քանի գործոնների միաժամանակյա առկայությունը արագացնում է «հոլանդական հիվանդության» տարածումը, նախ նավթային «բումի» գործոնն է, որն ըստ կանխատեսումների, պետք է կարճատեւ կյանք ունենա: Մասնագետների տվյալներով նավթի արտադրությունը սկսելու է նվազել 2012-ին: Երկրորդ՝ երկրի ֆիզիկական եւ ֆինանսական ենթակառույցները կիսավեր կամ ամբողջովին քայքայված վիճակում են: Բանկային ոլորտը, բացի մեծ քաղաքներից, հազիվ է իր գոյությունը պահպանում, դժվարացնելով հողագործների աշխատանքը, որոնք չեն կարողանում արդիականացնել կամ ընդլայնել իրենց գործունեությունը: Էլեկտրականության եւ ջրի մատակարարումների վիճակը քաղաքներից դուրս անմխիթար է, ճանապարհների երթեւեկությունը նույնպես:

Երրորդ՝ երկրի բիզնեսի մթնոլորտը գնալով վատանում է, ինչը մասնավոր սեկտորի աշխատողների կյանքը անտանելի է դարձնում: Խնդիրներն այս ոլորտում շատ են, եւ դրանցից ամենագլխավորը կաշառակերությունն է՝ պետական պաշտոնյաների, հատկապես հարկային եւ մաքսային աշխատողների կողմից: Դրանով է պայմանավորված նաեւ Transparency International's Corruption Perceptions Index-ում Ադրբեջանի գրաված ցածր տեղը: Մյուսը դատական համակարգն է, որ չարաշահումների բույն է դարձել:

Շահամոլ էլիտա

Սա գուցե ամենաասարսափելի վտանգն է, որն սպառնում է երկրին, որովհետեւ իր մասշտաբներով չափազանց մեծ է Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Ղազախստանի, Վրաստանի եւ Հայաստանի համեմատ: Միայն վերջին 2 տարիներին մի շարք խոշոր ձեռնարկություններ «Յուկոս-տիպի» հարձակումների են ենթարկվել կառավարության կողմից: «Ազպետրոլ» նավթային ընկերությունը, որն ամենալավ ղեկավարվածն էր համարվում տվյալ ոլորտում, 2005-ի խորհրդարանական ընտրությունների օրերին վերցվեց կառավարության կողմից, եւ նրա գլխավոր բաժնետերերը բանտարկվեցին: «Բարմեկ» թուրքական ընկերությունը փակվեց: Չնայած միջազգային լրատվամիջոցներում չի հայտնվել, բայց 2006 թվի երկրորդ կեսից սկսած ադրբեջանցի ձեռներեցների մի մեծ խումբ տեղափոխվել է Վրաստան եւ Ղազախստան, առավել նպաստավոր պայմաններում աշխատելու նպատակով:

Լավ ծանոթությունների հիման վրա ստեղծված «հաջողակ բիզնեսների» համակարգը նկատելիորեն վատթարացել է Իլհամ Ալիեւի իշխանության ղեկին անցնելու օրվանից: 2003-ին արեւմուտքում հույսեր էին փայփայում, որ նա երկիրը կվերափոխի դեպի լավը: Փոխարենը երկրի քաղաքական էլիտան առավել մեծ չափերով է ոտնահարում մասնավոր սեկտորի շահերն ու իրավունքները: Սա էլ «հոլանդական հիվանդությունը» դարձնում է առավել քայքայիչ:

Ալիեւի կառավարությունը տեղյակ է այս ամենին, եւ որոշակի կանխարգելիչ քայլեր անում է: Նավթային եկամուտների մեծ մասը ուղղորդվում են դեպի «կայունացման ֆոնդ»: Բայց «հիվանդությունից» ամբողջովին բուժվելու համար Ալիեւը պետք է այլ, առավել արդյունավետ միջոցներ ձեռնարկի, մի բան, որ նա առայժմ չի ցանկանում կամ չի կարողանում անել: Դրանց շարքում EIUVW-ի թղթակիցը թվում է արհեստական մենաշնորհությունների ջախջախումը, բյուջետային ծախսումների «սանձահարումը», իր մտերիմների շրջանակներում բիզնեսի «կայսրության» սահմանափակումը եւ հակակոռուպցիոն պայքարի ուժեղացումը:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հակառակ հրահրվող աղմուկին, Կիեւում հայկական եկեղեցին կկառուցվի

Հայ-ուկրաինական բարեկամությունը մշտապես եղել է բարձր հիմքերի վրա: Ուկրաինայում ապրող հայերը համախմբվել են հայկական համայնքի շուրջ ու մշտապես կապված են հայրենիքի հետ: Այսօր Ուկրաինայի 7 քաղաքներում գործում են հայկական եկեղեցիներ, որոնք պատկանում են Ուկրաինայում Հայ առաքելական եկեղեցու թեմին: Միայն Կիեւում, որտեղ հայերի թիվը գերազանցում է մյուս քաղաքներից ու մարզերից, չկա հայկական եկեղեցի: Դեռ 1997 թվականին Կիեւի հին թաղամասում՝ Պոդոլում, բաց տարածքում, 2-3 տարի ժամկետով հողհատկացում արվեց: Սակայն այդ ժամանակ համայնքը դեռ ֆինանսական կարողություն չուներ եւ չկարողացավ եկեղեցու կառուցումը սկսել: 2001 թ. համայնքը դիմեց Ուկրաինայի այդ ժամանակվա նախագահ Կուչմային, որը հենց այդ տարի ժամանել էր Հայաստան ու Մայր աթոռ այցելելու ընթացքում Վեհափառ հայրապետը հիշեցրել էր հայկական եկեղեցու կառուցման կարեւորության ու թույլտվության մասին: Այնուհետեւ Ուկրաինայի թեմը, առաջնորդ Գրիգորիս արք. Բունիաթյանի գլխավորությամբ եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի միջնորդությամբ, կրկին դիմում են իշխանություններին ու 2002 թ. սկսվում է փաստաթղթային ձեւակերպումները: 2004-ին եղավ հողհատկացումը եւ կնքվեց պայմանագիր՝ 3000 քմ Պոդոլ թաղամասում (հին Կիեւ):

Կիեւում կառուցվող հայկական եկեղեցու ճարտարապետական խմբի ղեկավարն է Խաչիկ Դանիելյանը (որը թեմի գլխ. ճարտարապետն է) եւ Տիմոֆեյ Բաղալյանցը իր նախագծային կազմակերպության անդամների հետ:

«**Ազգը**» երեկ հեռախոսազրույց ունեցավ Ուկրաինայի թեմի առաջնորդ **Գրիգորիս սրբազանի** հետ եւ խնդրեց նկարագրել թե ինչպիսի տեսք է ունենալու Կիեւում կառուցվող հայկական եկեղեցին, որը առայժմ անուն չունի, քանի որ եկեղեցին միայն օծվելուց հետո է անվանվում: «Եկեղեցին մի շատ գեղեցիկ հայկական ճարտարապետության նմուշ է լինելու, որը 550-600 քմ մակերես է զբաղեցնելու ընդհանուր նկուղային մեկ հարկով: Եկեղեցուն կից կլինի վարչական եւ քրիստոնեական քարոզչության կենտրոն եւ դպրոց: Կունենա երկու գմբեթ՝ զանգակատուն եւ կենտրոնական»: Իսկ իմ այն հարցին, թե ինչն է պատճառը, որ աղմուկ է բարձրացվել հայկական եկեղեցու կառուցման շուրջ եւ արդյոք այդ աղմուկը հեռահար նպատակներ չունի՞ ոմանց կողմից, եւ ովքե՞ր են դրանք հրահրողները, սրբազանը պարզաբանեց. «Ասեմ, որ այդ հողի վրա շատերը աչք ունեն եւ շահագրգռված են ու ամեն կերպ փորձում են հրահրել բնակչությանը, իբր դա իրենց խանգարում է ու նրանք զրկվում են զբոսանքի վայրից: Մինչդեռ այդ տարածքը երբեւէ պուրակ չի եղել, այլ լքված մի վայր է: Այդ գործին խառնված են նաեւ դումայի մի քանի պատգամավորներ, որոնք ամեն կերպ ուզում են այդ տարածքը վերցնել ու բիզնես կառույցներ շինել: Ահա այդ նպատակների համար էլ ժողովրդին պարզապես օգտագործում են ու կռիվը բորբոքում: Նրանք այս անգամ փորձել էին Կիեւռադայի քաղաքային խորհրդի քննարկմանը դնել այդ հարցը՝ հետ վերցնել հատկացրած հողատարածքը, սակայն այդ հարցը չեղյալ համարվեց ու օրակարգից հանվեց: Այժմ զբաղվում ենք եկեղեցու կառուցման վերջին ճշգրտումներով, որից հետո կսկսվի հիմքի շինարարությունը»:

Աղմկահարույց հարցի շուրջ զրուցեցինք նաեւ Ուկրաինայում ՀՀ դեսպան **Արմեն Խաչատրյանի** հետ, պարզելու թե դեսպանությունը ինչ քայլեր է անում:

Պրն Խաչատրյանն ասաց. «Հայկական եկեղեցին պիտի կառուցվի, քանի որ բոլոր փաստաթղթերը օրինական են: Բանն այն է, որ հենց այդ տարածքի մոտ կա մի կազմակերպություն, որը հավանաբար աչք ունի այդ հողի վրա ու ժողովրդին հավաքելով կազմակերպում է դժգոհության ալիք՝ իր ելույթներով, որ այդ տարածքում որեւէ բան չկառուցվի, այսինքն՝ խոսքը ոչ թե հայկական եկեղեցու կառուցմանն է վերաբերում, այլ ընդհանրապես որեւէ կառույցի: Ես դիմել եմ արդեն տարբեր կազմակերպությունների, իսկ այսօր վարչապետին նամակ եմ գրել, որպեսզի աջակցություն ցուցաբերեն հայկական եկեղեցու կառուցման կարգ ու կանոնի ապահովման համար: Չնայած, որ թույլտվությունը պատշաճ կերպով ձեւակերպված է, սակայն վերջերս այդ խնդրով բողոքները հասել էին մինչեւ դատախազություն, որն էլ դատի էր տվել տեղական իշխանությունների որոշումը: Իսկ դատարանը եւ տեղական իշխանությունները արդարացրին հայկական կողմի պահանջը եւ վճռեցին, որ հայկական եկեղեցու կառուցման համար թույլտվությունը, հողհատկացման կնքված պայմանագիրը օրինական են: Մենք կառուցելու ենք հայկական եկեղեցին», ասաց դեսպան Արմեն Խաչատրյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Հիշարժան տարեթվեր

Անմահ «Սարո»-ի՝ ԱՎԱԳ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ 95-ամյակը

Մարտի 16-ին լրանում է մեր ժողովրդի ամենատաղանդավոր ու ամենասիրված զավակներից մեկի՝ մեր մշակույթի ականավոր գործիչ, հայ երգի երախտավոր, Երեւանի օպերային թատրոնի 60-ամյա անփոխարինելի սյուներից Ավագ Պետրոսյանի ծննդյան 95-ամյակը: Նա եղել է հայ ժողովրդի մի քանի սերունդների լեգենդը եւ իր ուրույն տեղն ունի ոչ միայն օպերային, դասական երգարվեստի, այլեւ հայ ժողովրդական երաժշտության պատմության մեջ:

1939 թ. Մոսկվայում հայ մշակույթի առաջին տասնօրյակի ժամանակ որպես մենակատար հանդես է եկել Մեծ թատրոնի բեմում: Դրանից հետո Ավագ Պետրոսյանի անունը հաճախակի է երեւում Երեւանի Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի ազդագրերում: Այդ տարիներին նա դեռ սովորում էր Մոսկվայի Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայում, մեծանուն պրոֆեսոր Քսենյա Դորլիակի դասարանում: 1942 թ. պատերազմի պատճառով վերադառնում է Երեւան ու ավարտում Երեւանի կոնսերվատորիան, ուսանելով նույնքան նշանավոր պրոֆեսոր Նադեժդա Գարդիյանին: 1947-49 թթ. որպես մեներգիչ հաճախակի հանդես է գալիս Մոսկվայի Մեծ թատրոնում, ժամանակի ամենահայտնի աստղերի ու դիրիժորների՝ Կոզլովսկու, Սամոսուդի, Կրուգլիկովայի, Նեբոլսինի, Մելիք Փաշաեւի եւ այլոց հետ, արժանանալով մեծ գնահատականների: 1956 թ. Մոսկվայում հայ մշակույթի երկրորդ տասնօրյակից հետո իր փայլուն ելույթների համար արժանանում է Աշխատանքային Կարմիր դրոշի շքանշանի: Մերժում է մնալ Մեծ թատրոնում որպես առաջատար դերերգերի մեներգիչ եւ Երեւան վերադառնում, նվիրելով իր ողջ ստեղծագործական կյանքն իր ժողովրդին: ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր (1951 թ.), կրկնակի ժողովրդական արտիստի կոչում ու բազմաթիվ հնարավոր այլ պարգեւներ: Շատ դերերգեր հայ օպերային բեմում ինքն է առաջին անգամ կերտավորել եւ այդ դերերգերը մարդկանց հիշողության մեջ նույնացվել են հենց Ավագ Պետրոսյանի կատարմամբ: Այդ դերերգերն են Սարո՝ «Անուշ», Սանթուր՝ «Դավիթ Բեկ»՝ Ա. Տիգրանյանի օպերաներում, Աշուղ եւ Շեյխ՝ Ալ. Սպենդիարյանի «Ալմաստում», Կարո՝ Ա. Բաբաեւի «Արծվաբերդում», Տիրիթ՝ Տ. Չուխաջյանի «Արշակ Երկրորդում», Վահան՝ Հ. Ստեփանյանի «Հերոսուհին», Սոս՝ Վ. Տիգրանյանի «Սոս եւ Վարդիթեր», Սեյրան՝ Խոջա Էյնաթյանի «Նամուս», Կավարադոսի՝ Պուչինիի «Տոսկա», Ռաուլ՝ Մեյերբերի «Հուգենոտներ», Ռադամես՝ Վերդիի «Աիդա» օպերաներում եւ բազմաթիվ գլխավոր դերերգեր հայ, ռուս, արեւմտաեվրոպական օպերաներում: Նույնպիսի վարպետությամբ նա հանդես է եկել որպես կամերային երգիչ, մասնավորապես հայ ժողովրդական երաժշտության աննման մեկնաբան ու տարածող:

Առավոտյան նա գնում էր ռադիո՝ երգելու, ձայնագրության, ապա՝ օպերա, փորձերի: Երեկոյան երգում էր օպերայում, կամ ֆիլհարմոնիայի դահլիճներում, երբեմն՝ նույն երեկոյի ընթացքում ներկայացման ընդմիջումների ժամանակ մասնակցելով նաեւ հարեւան դահլիճի համերգային ծրագրին, օպերային դերերգի հագուստները շատ փոխարինելով համերգային հագուստով:

Նա եղավ Սարոյի հանճարեղ մարմնավորողը Արմեն Տիգրանյանի «Անուշում» եւ այդպես էլ ժամանակակից հանդիսատեսի ու երաժշտագետների կարծիքով մնաց անգերազանցելի:

Երբ նրա Քյոռ Օղլին ճերմակ նժույգով մտնում էր բեմ, իսկ նրա այդ հերոսը միայն հայերեն էր երգում, դահլիճը փոթորկվում էր, իսկ Բաքվի երախտապարտ հանդիսականները ներկայացումից հետո նրան ձեռքերի վրա մինչեւ հյուրանոց էին տանում, ասելով՝ «մենք սոխ ծախող ազգ չենք, տաղանդներ ծնող ազգ ենք»: Նա խաղաղության ու բարեկամության խորհրդանիշ էր նաեւ հարեւան վրացիների մոտ, ում նույնքան սիրված ու պաշտելի էր, որքան իր սիրելի երկրում, ուր նրա ելույթները լեփլեցուն դահլիճներում ու մեծ խանդավառությամբ էին անցնում: Նա մեր հայրենիքի խորհրդանիշներից է եղել շատ ու շատ սփյուռքի մեր հայրենակիցների համար:

Երբ 1991 թ. 79 տարեկանում Հայ-ֆրանսիական մշակույթի առաջին փառատոնի օրերին երգում էր Փարիզի, Լիոնի ու նրանց շրջակա հայաշատ քաղաքներում, դահլիճը նրան չէր թողնում բեմից հեռանալ, անսահման սիրո հախուռն ցույցեր դրսեւորելով, պաշտեցնելով բոլորին բեմական իր երկարակեցությամբ:

Ավագ Պետրոսյանն իր անզուգական ձայնը հնչեցրել է ողջ երկրով մեկ, տարբեր արտասահմանյան դահլիճներում ու բոլորին առինքնել իր մեծ արվեստով, ստիպելով խոնարհվել հայ մշակույթի, նրա ստեղծագործ ոգու առջեւ: Հրաշալի երգչի մեծագույն պարգեւն է եղել իր ժողովրդի մեծ սերը, ճանաչումն ու անկեղծ գնահատումը:

Երբ անցնում ես օպերայի ու մյուս դահլիճների մոտով կամ Ավագ Պետրոսյան փողոցով, կարծես զգում ես նրա անուշ ձայնը, որ հավերժ կուղեկցի նրան ծնող իր հարազատ ժողովրդին:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

«Ցեղասպանության վերապրողների սերունդն ազատվել է ուզում զոհի բարդույթից», իսկ աշխարհը՝ խղճի մաքրագործում փնտրում...

Այսօր աշխարհում հայկականության ճանաչման գործոնը մեծամասամբ պայմանավորված է 1915 թ.-ի պատմական եղելությամբ եւ դրա հետեւանքով աշխարհով մեկ տարածված հայկական սփյուռքի եւ Հայաստանի պետության կողմից Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելի դարձնելու երկարամյա ջանքերով, ինչն արդյունավորվել է աշխարհի 17-ից ավելի պետությունների ընդունմամբ, ի թիվս որոնց նաեւ Ֆրանսիայի: Միայն վերջերս էր, որ Ֆրանսիայի խորհրդարանն ընդունեց ցեղասպանության ժխտման պատժելիությունը հաստատող օրենքը: Մեր ողբերգությունը վաղուց դուրս է եկել ազգային շրջանակներից եւ հայտնվել համամարդկային ուշադրության կենտրոնում: Այս երեւույթի կարեւոր կետերից մեկը հիշողության մտավորականացման շարժումն է, որ ենթադրում է ցեղասպանության հարցի՝ քաղաքական կոնտեքստից ու միջավայրից դուրս խնդրի արծարծում մշակութային իրողությունների մեջ: Երբեմն դա նշանային համակարգերով է նույնիսկ դրսեւորվում, ինչպես կերպարվեստում (Արշիլ Գորկի, Լեւոն Թութունջյան). ըստ որում թեմայի անդրադարձները ոչ միայն հայ, այլեւ բազմաթիվ օտարազգի արվեստագետների ստեղծագործություններում են ներկա: Այժմ ամենաակտուալը Հայոց ցեղասպանության՝ օտար գրականության մեջ առաջին գեղարվեստական արտահայտության՝ Ֆրանց Վերֆելի «Մուսա լեռան 40 օրը» վեպի (1937 թ.) էկրանավորման՝ հոլիվուդյան հանրահայտ կինոաստղ Սիլվեստր Ստալոնեի մտահղացումն է:

Այս թեմայով գրված բազմաթիվ ստեղծագործություններին ավելացան ֆրանսահայ լրագրող Լուի Գառզուի՝ հանրահայտ նկարիչ Գառզուի թոռան (որը նաեւ LCI գլխավոր խմբագիրն է) «Ութերորդ բլուր» վեպը («Լիանա-Լեւի» հրատ. Փարիզ) եւ սոցիոլոգիայի դոկտոր Լորան Ռիստերի «Հայերի երկար ճանապարհը: Հայ սփյուռքի անցյալը եւ ներկան» (Փարիզ. «Ռոբեր Լաֆոն» հրատ.) ուսումնասիրությունը: Գրքերի շնորհանդեսը երեկ կատարվեց Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտում՝ հեղինակների ներկայացմամբ՝ մասնակցությամբ Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Սերժ Սմեսոֆի, մշակութային կցորդի եւ այլոց:

Լուի Գառզուն (հայրը՝ Ժան Մարի Գառզուն Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության մասին առաջին գրքի հեղինակն է՝ «Օրինակելի ցեղասպանություն») վեպի թեման վերցրել է կյանքային իրողությունից, մի պատմություն, որ լսել է տպագրատան ֆիրմայում աշխատող հայ ընկերոջից. նրա թուրք կոլեգան բացել է իր ընտանիքի գաղտնիքը: Տատը մահից առաջ խոստովանել է հայկական ծագումը եւ կյանքի վերջին պահին դավանափոխ լինելու, իսլամ ընդունելու ցանկություն հայտնել՝ ի նշան երախտագիտության իրեն փրկած մի թուրքի: Խոստովանություն, որ ընտանեկան արժեքների մեջ փոփոխություններ ու նոր վերաբերմունքներ է առաջացնում: Գեղարվեստական պատումն անձնականից վերածվում է համամարդկայինի՝ անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանության քաղաքական, պատմական, ազգային ու մարդկային հետեւանքներին: Ծագումով հայ Լուի Գառզուի անդրանիկ վեպի հերոսն ազգությամբ թուրք է. «Իմ նպատակն էր ցույց տալ, թե ինչ է կատարվում, երբ ընտանեկան պատմությունը հակասության մեջ է պաշտոնականի հետ, որը մեզ սովորեցրել են»:

Լորան Ռիստերն այժմ ապրում է Երեւանում եւ աշխատում որպես լրագրող RFI-ի եւ «Nouvelles d'Arménie»-ի համար, լրագրություն է դասավանդում նաեւ Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտում:

Ուսումնասիրությունը՝ հիմնված հեղինակի գիտական թեզի վրա, արված է դասական սկզբունքով: Հայ ժողովրդի երկարածիգ պատմությանը, Հայոց ցեղասպանությանն ու սփյուռքյան իրականությանը նա տեղեկացել է ինչպես փաստական գրականության միջոցով, այնպես էլ սփյուռքի հայկական գաղթօջախներ այցելությամբ՝ ֆրանսահայ, լիբանանահայ, ամերիկահայ, կիպրահայ, կանադահայ եւ այլն: Հեղինակը հայերին դիտարկում է որպես ճանապարհորդ, շարժական հանրություն: Հայերի «շարժական» բնույթը պայմանավորում է ի սկզբանե Մերձավոր Արեւելքում կենտրոնացած սփյուռքի՝ դեպի Արեւմուտք հետագա տեղաշարժերով: Երկրորդ հանգամանքը՝ նոր սփյուռքի գոյացումն է, ինչը ձեւավորում են Հայաստանից վերջին 15 տարիներին արտագաղթողները: Իր դիտարկումները բերել են այն համոզման, որ Հայաստանի Հանրապետության գոյությունը դասական հայ սփյուռքի կյանքում շատ փոփոխություններ է առաջացրել: Ցեղասպանության ճանաչման համար տարվող պայքարը հավասարմության նշան համարելով, ֆրանսիացի հեղինակը նկատում է, որ վերապրողների չորրորդ, հինգերորդ սերունդը զոհի կարգավիճակից դուրս գալու կամք է արտահայտում: Մտասեւեռուն գաղափար, որի վրա էր երկար ժամանակ կառուցում սփյուռքահայն իր ինքնությունը: Հայկական ինքնությունը բացահայտելու աշխատանքներում ֆրանսիացի հետազոտողը խնդիր է առաջադրում՝ «Ի՞նչ է նշանակում ցեղասպանության ճանաչումը քաղաքական ենթատեքստից դուրս, ի՞նչ կփոխվի հայ ինքնության մեջ, եթե ցեղասպանության փաստը վերջնականապես ճանաչում գտնի»:

ՄԵԼԻՆՅԱ [illegible]

Պրոֆեսիոնալ ռինգերում հայ բռնցքամարտիկներն առաջատար դիրքերում են

Համաշխարհային բռնցքամարտի իրադարձությունները լուսաբանող Fightnews.Ru ինտերնետային կայքում հրապարակվել են աշխարհի ուժեղագույն բռնցքամարտիկների վարկանիշային ցուցակները: Պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտում գործող քաշային 17 կարգերից յուրաքանչյուրի համար կազմվել է 20 ուժեղագույն բռնցքամարտիկների ցանկը, ինչպես նաեւ այդ ցանկում ընդգրկվելու 6 հավակնորդների ցուցակը:

Ուժեղագույն բռնցքամարտիկների ցանկում ընդգրկված են չորս հայ մարզիկներ՝ Վախթանգ Դարչինյանը, Արթուր Աբրահամը, Խորեն Գեւորը եւ Միեր Մկրտչյանը: IBF-ի եւ IBO-ի վարկածներով թեթեւագույն քաշում աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Վախթանգ Դարչինյանը, որ վեց անգամ հաջողությամբ պաշտպանել է ուժեղագույնի տիտղոսը, քաշային իր կարգում զբաղեցնում է 3-րդ հորիզոնականը: Թեթեւագույն քաշի վարկանիշային ցուցակը գլխավորում է թաիլանդցի բռնցքամարտիկ Վոնգջոնգկամը: 2-րդ տեղում Վենեսուելան ներկայացնող Լորենցո Պարան է:

Միջին քաշում IBF-ի վարկածով աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Արթուր Աբրահամը վարկանիշային ցուցակում եւս 3-րդ հորիզոնականն է զբաղեցնում: Իսկ ուժեղագույնների ցուցակը գլխավորում է WBC-ի եւ WBO-ի վարկածներով աշխարհի ներկայիս չեմպիոն, ամերիկացի բռնցքամարտիկ Ջերմեյն Թեյլորը: Նա 2005 թ. կրում էր IBF-ի եւ WBA-ի վարկածներով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսները:

Ցուցակում 2-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է ամերիկացի մեկ այլ բռնցքամարտիկ՝ Ռոնալդ Ռայթը: Հայ բռնցքամարտիկ Խորեն Գեւորն այս ցուցակում 18-րդ տեղում է: Իսկ մինչեւ 76,2 կգ քաշային կարգում գյումրեցի բռնցքամարտիկ Միեր Մկրտչյանը, որ ներկայում բնակվում է Ռուսաստանում, զբաղեցնում է 19-րդ հորիզոնականը:

Ինտերնետային կայքը հրապարակել է նաեւ երկրների վարկանիշային ցուցակները: Երկրների վարկանիշները հաշվարկելիս հաշվի են առնում տվյալ պետության բռնցքամարտիկների ցուցանիշները 20 ուժեղագույնների ցանկում: 1-ին տեղը զբաղեցնելու համար տրվում է 20 միավոր, 2-րդ տեղը՝ 19 եւ այսպես շարունակ: Բնականաբար, ցուցակը եզրափակող բռնցքամարտիկին տրվում է մեկ միավոր: Ինչպես արդեն նշել ենք, վարկանիշային ցուցակներում տեղ են զբաղեցրել չորս հայ բռնցքամարտիկներ, որոնք ընդհանուր առմամբ Հայաստանին հաշվարկային 41 միավոր են պարգեւել (Վախթանգ Դարչինյանն ու Արթուր Աբրահամը՝ 18-ական միավոր, Խորեն Գեւորը՝ 3, Միեր Մկրտչյանը՝ 2): Այս ցուցանիշով Հայաստանը եզրափակում է 20 ուժեղագույն երկրների ցանկը: Իսկ ցուցակը գլխավորում է Մեքսիկան (577,5 միավոր): Լավագույն տասնյակում են ԱՄՆ-ն (521), Ճապոնիան (203), Թաիլանդը (186), Մեծ Բրիտանիան (161), Ռուսաստանը (143), Արգենտինան (139), Ավստրալիան (137,5), Պուերտո Ռիկոն (125,5) եւ Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունը (110,5):

Նկատենք, որ նախկին խորհրդային հանրապետությունների մեջ Հայաստանն իր վարկանիշով զիջում է միայն Ռուսաստանին եւ Ուկրաինային (86,5): Բելառուսը 18 միավորով բաժանում է 35-36-րդ տեղերը, Ուզբեկստանը 38-րդ տեղում է (16): Կիրգիզիան 10 միավորով բաժանում է 46-47-րդ հորիզոնականները: 50-րդ տեղում Վրաստանն է (6 միավոր), 51-52-րդ տեղերն է բաժանում Ղազախստանը (5,5): Մյուս հանրապետությունները միավոր չունեն, քանի որ 20 ուժեղագույնների եւ վեց հավակնորդների ցանկում այդ երկրներից ոչ մի բռնցքամարտիկ ընդգրկված չէ:

Հրապարակվել է նաեւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների բռնցքամարտիկների դասակարգման ցուցակը, որում տեղ են գտել քաշային յուրաքանչյուր կարգում 10 ուժեղագույնները: Բնականաբար, Վախթանգ Դարչինյանն ու Արթուր Աբրահամը քաշային իրենց կարգերում մրցակցությունից դուրս են եւ գլխավորում են դասակարգման ցուցակները: Ընդ որում, միջին քաշում, որտեղ առաջատարն Արթուր Աբրահամն է, 2-րդ տեղը զբաղեցնում է Խորեն Գեւորը, 4-րդ հորիզոնականը՝ Արսեն Խաչատրյանը: Մինչեւ 76,2 կգ քաշային կարգում ներկայումս ԱՄՆ-ում բնակվող Վանես Մարտիրոսյանը 5-րդ տեղում է: Նա առայժմ անպարտելի է պրոֆեսիոնալ ռինգում՝ տոնելով 11 հաղթանակ: Թեթեւ քաշում Արման Սարգսյանն ու Արամ Ռամազյանը զբաղեցնում են համապատասխանաբար 8-րդ եւ 9-րդ հորիզոնականները: Առաջին թեթեւ քաշում Լեւոն Կիրակոսյանը 2-րդն է, իսկ կիսաթեթեւ քաշում Արտյոմ Սիմոնյանը զբաղեցնում է 6-րդ տեղը: Թեթեւագույն քաշում էլ, որի ցուցակը գլխավորում է Վախթանգ Դարչինյանը, 10-րդ տեղում է Կարեն Հարությունյանը: Բերված այս բոլոր ցուցանիշները վկայում են, որ պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտում Հայաստանն ու հայ բռնցքամարտիկներն առաջատար դիրքեր են գրավում, ինչն իհարկե ուրախալի է:

Մենամարտի անցկացումը պայմանավորված է հեռուստաընկերությունների հետաքրքրությամբ

Ամերիկացի Բոբ Արումն անդրադառնալով Արսեն-Դարչինյան առաջիկա մենամարտի անցկացման հնարավորությանը, նշել է, որ դրա կայացումն ամբողջովին պայմանավորված է հեռուստաընկերություններից: Ըստ Արումի, Դարչինյանն ու Արսենն պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտում մեծ համբավ ունեցող բռնցքամարտիկներ են եւ համապատասխան հոնորար պետք է ստանան: Ուստի, եթե հեռուստաընկերություններից որեւէ մեկը մենամարտի ցուցադրման համար համապատասխան գումար առաջարկի, ապա երկու բռնցքամարտիկների մրցավեճը կկայանա:

Չորս թիմեր կշարունակեն պայքարը

Կայացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/8 եզրափակչի պատասխան չորս հանդիպումները: Հաջող հանդես եկան գերմանական երկու ակումբները՝ «Վերդերն» ու «Բայերը», որոնք հաղթելով համապատասխանաբար «Սելթային» (2-0) եւ «Լանսին» (3-0), մտան քառորդ եզրափակիչ: Այդ փուլում հանդես կգա նաեւ անգլիական «Տոտենհեմը», որը 3-2 հաշվով պարտության մատնեց պորտուգալական «Բրագային»: Հետաքրքրական է, որ թիմերի առաջին խաղում էլ նույնպիսի հաշվով անգլիական ակումբը հաղթանակ էր տոնել: Պայքարը կշարունակի նաեւ իսպանական «Օսասունան», որը հաղթեց «Գլազգո Ռեյնջերսին» (1-0):

Մերկելը պարգեւատրեց Կլինսմանին

Գերմանիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Յուրգեն Կլինսմանն արժանացել է պետական պարգեւի: Բեռլինում Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը նրան է հանձնել «Խաչ» շքանշանը: 1951 թ. սկսած այդ շքանշանով պարգեւատրվել են 210 հազար գերմանացիներ երկրի հանդեպ ունեցած մեծ ծառայությունների համար: Նրանց թվում են նաեւ Գերմանիայի հավաքականի նախկին մարզիչ Զեպ Հերբերգերը, որի գլխավորությամբ գերմանացի ֆուտբոլիստները 1954 թ. նվաճել էին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, Ուվե Զեելերը, Ֆրանց Բեկենբաուերը, Գերդ Մյուլլերը, Ֆրից Վալտերն ու Օտտո Ռեհագելը:

Յուրգեն Կլինսմանը Գերմանիայի հավաքականը գլխավորեց եվրոպայի 2004 թ. առաջնությունից հետո: 2005 թ. նրա գլխավորությամբ Գերմանիայի ընտրանին Կոնֆեդերացիաների գավաթի խաղարկությունում գրավեց 3-րդ տեղը, իսկ մեկ տարի անց այդ ցուցանիշը կրկնեց աշխարհի առաջնությունում: Թեեւ նրա աշխատանքից գոհ էին, սակայն Յուրգեն Կլինսմանն առաջնությունից հետո հեռացավ ազգային հավաքականից՝ իր տեղը զիջելով Յոախիմ Լեւին: Վերջերս Կլինսմանը ստանձնեց Ավստրալիայի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնը: Մինչ այդ նրան առաջարկել էին գլխավորել ԱՄՆ-ի հավաքականը, բայց հրաժարվել էր առաջարկից:

Առաջատարը «Բանկերի արքան» է

Շախմատի Հայաստանի ակումբային հերթական առաջնությանն այս տարի մասնակցում է հինգ թիմ: 2 տուրից հետո առաջատարը «Բանկերի արքա» թիմն է, որը տոնելով երկու հաղթանակ, վաստակել է 4 միավոր: «Բանկերի արքան» բավական ուժեղ կազմ ունի եւ իրավամբ համարվում է մրցաշարի հաղթողի գլխավոր հավակնորդը: Թիմի կազմում են Կարեն Ասրյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Ռաֆայել Վահանյանը, Արտաշես Մինասյանը, Տիգրան Պետրոսյանը, Աշոտ Անաստասյանը, Տիգրան Քոթանջյանը: Առաջին տուրում «Բանկերի արքան» 4-2 հաշվով պարտության է մատնել ՖԻՄԱ-ին: Թիմին հաղթական միավորներ են պարգեւել Ասրյանը, Լպուտյանը, Վահանյանը եւ Պետրոսյանը: ՖԻՄԱ-ից հաղթեցին Հայրապետյանն ու Մելքումյանը:

2-րդ տուրում առաջատարն էլ ավելի համոզիչ առավելության հասավ հայկական պետական ագրարային համալսարանի թիմի նկատմամբ (5-1): Մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները. «Հրազդան»-շախմատային ակադեմիա՝ 4-2, ՖԻՄԱ-«Հրազդան»՝ 4-2:

Մրցաշրջանի լավագույն արդյունքը

Թեթեւ աթլետիկայի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում ամերիկացի ձողացատկորդ Բրեդ Ուոկերը ցույց տվեց ընթացիկ մրցաշրջանի լավագույն արդյունքը՝ հաղթահարելով 5,95 մ բարձրությունը: Նա զգալիորեն գերազանցեց իր հայրենակից Տոբի Սթիվենսոնին եւ ավստրալացի Սթիվ Խուկերին, որոնք ցույց տվեցին 5,50 մ արդյունք:

ՇԱԽՄԱՏ

«Արարատ» ակումբի շախմատիստների հաջողությունը

Տալլինի «Արարատ» շախմատային ակումբի պատանի շախմատիստները գերազանց հանդես եկան Կայդո Կյուլաոտսի շախմատի դպրոցի պատանեկան բաց առաջնությունում, որին մասնակցում էին Էստոնիայի տարբեր քաղաքներից ժամանած 98 շախմատիստներ: Այս մասին տեղեկացրել է Ռուսաստանի հայերի «Երկրամաս» թերթը:

Մինչեւ 12 տարեկան շախմատիստների մրցավեճում հաղթող ճանաչվեց արդեն զգալի փորձ ունեցող, Էստոնիայի կրկնակի գավաթակիր, 11-ամյա Ռուբեն Հայրապետյանը, որի հաջողությունը բնավ էլ անակնկալ չէր: Այս առումով հաճելի անակնկալ մատուցեց Նարեկ Լոռեցյանը: Վեցամյա Նարեկը մինչեւ 10 տարեկանների մրցավեճում գրավեց մրցանակային 3-րդ տեղը:

Շնորհալի հայ շախմատիստների հաջողությունները չէին կարող աննկատ մնալ: Նրանք երկու անգամ արդեն հրավիրվել են Էստոնիայի պատանեկան հավաքականի ուսումնամարզական հավաքներ: Մարզիչների հավաստմամբ, երկուսն էլ մեծ ներուժ ունեն:

Տալլինի «Արարատ» շախմատային ակումբը հիմնադրվել է 2006 թ. նոյեմբերին Էստոնիայի շախմատի մանկապատանեկան մարզիչներից մեկի՝ Գրիգոր Հայրապետյանի նախաձեռնությամբ:

Հերթական ստուգողականը

Երկրի չեմպիոն «Փյունիկը» շարունակում է ուսումնամարզական հավաքն Անթալիայում: Հերթական ստուգողական խաղում փյունիկցիները ոչ-ոքի (1-1) են խաղացել Սառանսկի «Մորդովիայի» հետ: Մեր թիմից գոլի հեղինակ է դարձել Արսեն Ավետիսյանը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի Անձնակազմի կառավարման բաժնի «անձնակազմի կառավարման մասնագետ» թափուր աշխատատեղի համալրման համար:

Աշխատանքի նպատակն է.

ՀՀ կենտրոնական բանկի անձնակազմի կառավարման ոլորտում արդյունավետ մեթոդների եւ մեխանիզմների մշակում՝ մասնավորապես՝ աշխատատեղերի վերլուծության եւ կատարողականի գնահատման բնագավառում:

Աշխատողի հիմնական պարտականություններն են.

Իրականացնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատատեղերի վերլուծության հետ կապված աշխատանքները:

Մշակում է անձնակազմի կառավարման ոլորտը կարգավորող մեթոդական նյութեր եւ կարգեր:

Ամփոփում եւ վերլուծում է ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակիցների տարեկան կատարողականների գնահատման վերաբերյալ փաստաթղթերը:

Պահանջվող կրթությունը եւ գիտելիքների շրջանակը

Բարձրագույն տնտեսագիտական (կառավարման մասնագետ) կրթություն եւ 3 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ

Բարձրագույն ոչ մասնագիտական կրթություն եւ 4 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ

Գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում՝ Մարդկային ռեսուրսների կառավարում (խորացված), աշխատատեղերի վերլուծության եւ գնահատման սկզբունքները (խորացված), ՀՀ կենտրոնական բանկի գործունեության իմացություն (ներածական), մենեջմենթ (ներածական),

Լեզուների իմացություն՝ հայերեն լեզվի իմացություն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների մասնագիտական մակարդակով իմացություն:

Անհրաժեշտ հմտություններ՝ Համակարգչով աշխատելու հմտություն (MS Office):

Աշխատավարձը. 162 500 դրամ:

Փաստաթղթերի ընդունելության վերջնաժամկետը՝ 2007թ. մարտի 23-ը

Պահանջվող փաստաթղթերը.

- դիմումի ձեւ (ձեւը զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am /«Մեր մասին»/«Թափուր աշխատատեղեր» բաժնում, կամ տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում)
- անձնագիր, անձնագրի պատճեն
- սոցիալական ապահովության քարտ, սոցիալական ապահովության քարտի պատճեն
- դիպլոմ, դիպլոմի միջուկ, դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
- զինգրքույկ, զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- աշխատանքային գրքույկի պատճեն
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Մրցութային հարցաշարը եւ ՀՀ կենտրոնական բանկում մրցույթների անցկացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում (www. cba. am) կամ տրվում է Կենտրոնական բանկում:

Պարզաբանումների համար կարող եք զանգահարել՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-07/13» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Հայտարարությունների հրապարակման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՄՊԸ -ի 247230066158 Հ/Հ -ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ի.Քոչարյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11.00-ն:

VIVAcell

Ձեր ընտրանքը

Վիվասելը տեղեկացնում է, որ իրականացնում է իր բջջային ցանցի կատարելագործման մեծածավալ աշխատանքներ՝ հզորություններն ու մատուցվող ծառայությունները բարելավելու նպատակով:

Ցանցի կատարելագործման աշխատանքների պատճառով ս. թ. մարտից մինչեւ ապրիլի առաջին կեսն ընկած ժամանակահատվածում հնարավոր են կարճատեւ դժվարություններ՝ զանգեր կատարելու եւ ստանալու, ինչպես նաեւ կարճ հաղորդագրություններ (SMS) ուղարկելու ժամանակ:

Բաժանորդներին պատճառվող անհարմարությունները հնարավորինս նվազեցնելու նպատակով ցանցի կատարելագործման աշխատանքները հիմնականում կիրականացվեն ոչ ծանրաբեռնված ժամերին եւ կեսգիշերից հետո:

Մեր սպասարկող անձնակազմը մշտապես կլինի բաժանորդների տրամադրության տակ՝ անհրաժեշտ աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:

Վիվասելը հայցում է բաժանորդների ներողամտությունը հնարավոր անհարմարությունների համար:

Business Support Council in Armenia - Senior Consultant Notification of the EBRD Consultancy Assignment

Closing Date: 23 March 2007

The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD or the Bank) wishes to contribute to the improvement of the investment climate in Armenia by engaging Senior Consultant (Senior Consultant) to the Secretariat of the Business Support Council of the Republic of Armenia (the Secretariat) to assist in maintaining policy dialogue at high level between the government, the business community and donors. Senior Consultant will be assisted by three other professionals providing legal, economic and financial expertise and an executive assistant.

Overall, Senior Consultant will advise and assist General Manager of the ADA in activities relating to the improvement of the investment climate in Armenia.

The assignment is expected to start around April 2007 and last for 2 years. This is a full-time consultancy and Senior Consultant is expected to be resident in the country for the duration of the assignment.

The successful individual should be able to demonstrate the following:

- equivalent of at least Masters Degree from an accredited university in Economics and/or Business Administration;
- five to ten years working experience in policy analysis and/or business administration;
- managerial experience and experience of implementing changes based on economic and business analyses;
- excellent command of English (oral and written);
- working knowledge of Armenian;
- knowledge of Russian or other foreign languages is desirable.

For full details and submission requirements, please refer to the notification in English on the EBRDs website at **www.ebrd.com/oppor/procure/opps/consult/index.htm** or contact Angela Levitsky by email at **levitska@ebrd.com.**

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/8» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Պետության կարիքների համար քիմիական նյութերի ու պարագաների ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 950 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», Հ/Հ 247010010343 «Կոմուննախագիծ» ՓԲԸ-ի հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Լ.Ավանեսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/9» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **« ՀՀ բնապահպանության նախարարության կարիքների համար թեյի, սուրճի, շոկոլադի եւ ոչ ալկոհոլային խմիչքների ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 24723006158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.00:

«Լիգա» [illegible] 2006 թ. օգոստոսի 1-ից 2007 թ. հունվարի 31-ը [illegible]

[illegible]

www.azgdaily.eu

ՑՈՒՅԺ

Տոնիկ Կարապետյան

Հայաստանի լրագրողական հանրությունը ծանր կորուստ կրեց՝ երկարատեւ հիվանդությունից հետո կյանքից հեռացավ Հայաստանի ավագագույն լրագրողը՝ Տոնիկ Եղիազարովիչ Կարապետյանը:

1942 թ.-ին, ավարտելով Երեւանի հրետանային դպրոցը, Տոնիկ Կարապետյանը 18 տարեկանից մեկնեց ռազմաճակատ, մասնակցեց Հայրենական մեծ պատերազմին եւ այն ավարտեց 1945 թ.-ին՝ Բուդապեշտում: Լրագրողական գործունեությունը Տոնիկ Կարապետյանը սկսեց «Դողագործ» գործարանային թերթի խմբագրի պաշտոնից: Շնորհիվ աշխատասիրության, անսպառ էներգիայի, միշտ իրադարձությունների կենտրոնում գտնվելու ձգտմանը, նա կարճ ժամանակահատվածում ձեռք բերեց իր գործարանային, ինչպես նաեւ լրագրող գործընկերների հարգանքն ու վստահությունը:

Տարիներ շարունակ Տոնիկ Կարապետյանը եղել է «Տրուդ» համամիութենական թերթի սեփական թղթակիցը Հայաստանում: Շատ հաճախ հատկապես նրա հոդվածներից էր ողջ երկիրը տեղեկանում մեր հանրապետության կյանքի, արդյունաբերության եւ ժողովրդական տնտեսության այլ ճյուղերի խնդիրների մասին: Որպես կանոն նա ոչ միայն փաստերն էր մատնանշում, այլ նաեւ առաջարկում էր խնդիրների հաղթահարման ուղիները:

1966 թ.-ին Տոնիկ Կարապետյանը նշանակվել է «Հայաստանի արդյունաբերություն» ամսագրի գլխավոր խմբագիր: Այդ նշանակումից հետո նեղգերատեսչական ամսագիրը հայտնի դարձավ ոչ միայն ամբողջ երկրում, այլ նաեւ արտասահմանում: Բացի զուտ գիտատեխնիկական հոդվածներից, ամսագրում սկսեցին հրապարակվել թեմատիկ լայն շրջանակ ընդգրկող հետաքրքրաշարժ տեղեկություններ: Այդ հանգամանքը նկատի ունենալով, ամսագիրը շուտով անվանվեց «Հայաստանի արդյունաբերություն, շինարարություն եւ ճարտարապետություն»: Նրա մշտական հեղինակներից էին երկրում հայտնի գիտնականներ, ճարտարապետներ, տնտեսագետներ, արտադրության մարդիկ, տարբեր ոլորտների մասնագետներ: Այդ ամենի մեջ մեծ էր Տոնիկ Կարապետյանի անձնական

արժանիքը: Նա հմտորեն ընտրում էր կադրերին, պատրաստում պրոֆեսիոնալ լրագրողներ, նրանց հետ կիսում իր հարուստ փորձը: Նա կարողանում էր հասարակայնության լայն շերտերի մոտ հետաքրքրություն առաջացնել իր գաղափարներով, իր կազմակերպած բազմաթիվ «կլոր սեղանների» թեմաներով: Ամենաայժմեական թեմաների վերաբերյալ նրա հրապարակումները մշտապես առանձնանում էին բարձր պրոֆեսիոնալիզմով եւ բովանդակալիությամբ:

Տոնիկ Կարապետյանը անտարբեր մարդ չէր եւ մենք միշտ կզգանք նրա՝ Հայաստանի վաստակավոր լրագրողի, պետական մրցանակների դափնեկրի եւ պարզապես հիանալի եւ ընտանիքին նվիրված մարդու՝ Տոնիկ Եղիազարովիչի պակասը:

Գործընկերների եւ ընկերների կողմից

ACBA-CREDIT AGRICOLE BANK

ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿԸ
հայտարարում է
մարզային մասնաճյուղերում եւ Երեւան քաղաքում
աշխատանքի ընդունելության մրցույթ:

Մրցույթի պայմաններն են.

- Տարիքը՝ մինչեւ 30 տարեկան
- Բարձրագույն տնտեսագիտական կրթություն
- Օտար լեզվի իմացություն
- Համակարգչային գիտելիքներ

Ցանկացողները կարող են ներկայացնել ինքնակենսագրություն (որի ձեւը կարող եք ստանալ բանկից) մինչեւ 2007թ. ապրիլի 15-ը ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿԻ կենտրոնական գրասենյակ՝ ք. Երեւան, Բայրոնի 1 հասցեով (Կոնսերվատորիայի հարեւանությամբ), հեռ. 56-58-58, 56-85-85, էլ. հասցե marketing@acba.am կամ ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿԻ ցանկացած մարզային մասնաճյուղ:

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ ՀՀ ավագ դպրոցական ծրագրերին համապատասխան ֆիզիկա առարկայի Մեխանիկա, էլեկտրականություն եւ Մագնիսականություն բաժիններին վերաբերող լաբորատոր փորձասարքերի 3 հավաքածու ձեռք բերելու համար: Ցանկացողները կարող են ձեռք բերել մրցույթին մասնակցելու բոլոր փաստաթղթերը՝ այցելելով ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ՝ Պ. Ադամյան 14, դիմել Գագիկ Շահինյանին՝ 56 60-73 լր. 119: Փաթեթների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2007, մարտի 23, ժամը 17:00-ը:

UNDP

ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, «Գրիգ Ռիելթի» ՍՊԸ-ն, Տավուշի մարզպետարանը 2007 թ. մարտի 23-ին կազմակերպում են հասարակական լսումներ Վրաստան-Հայաստան 400 կվ էլեկտրական օդային գծի անցկացման աշխատանքների նախագծի վերաբերյալ: Ցանկացողները փաստաթղթերի հետ կարող են ծանոթանալ բնապահպանական փորձաքննության ՊՈԱԿ-ում, հասցե՝ Կոմիտասի 29, «Գրիգ Ռիելթի» ՍՊԸ-ում՝ Երեւան, Թումանյան 40, հեռ. 531326 եւ Տավուշի մարզպետարանում:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 15.02.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: